

Tarih: Temmuz 2021

Millî Reasürans T.A.Ş.
adına sahibi
F. Utku ÖZDEMİR

İnceleme Kurulu
ÜYE

Özlem CİVAN
ÜYE

Kaan ACUN
ÜYE

Muhittin KARAMAN
ÜYE

Gökhan AKTAŞ
ÜYE

Selçuk ÜNAL

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Güneş KARAKOYUNLU

Basım Yayın Koordinatörü
Yasemin TAHMAZ

Dizgi Sorumlusu
Yasemin TAHMAZ

Kapak Dizaynı
Umut SİLE

Baskı
CEYMA MATBAASI
Matbaacılar Sitesi
Yüzyıl Mah. 4. Cad. No. 123
Bağcılar - İstanbul

Yönetim Yeri:
Merkez
Maçka Cad. 35
34367 Şişli / İstanbul

Tel : 0-212-231 47 30 / 3 hat
E-mail : reasuror@millire.com.tr
Internet : <http://www.millire.com.tr>

Yayın Türü: Yerel süreli yayım

3 ayda bir yayımlanır.

**Dergide yer alan yazıların
içeriğinden yazı sahipleri
sorumludur.**

İÇİNDEKİLER

Yapay Zekânın Sigortacılığın Geleceği Üzerindeki Etkisi.....	4
Sigorta ve Reasürans Şirketlerinde İç Kaynaklardan Artırım Özelinde Sermaye Artırım Kararlarının Geçersizliği ve İptali ile Hukukî ve Cezaî Sorumluluk Halleri.....	9
Hindistan Sigorta Piyasası 2021 Yılı Nisan Ayı Yenilemesi.....	32
Asya Pasifik Bölgesi'nde 2021 Yılı Nisan Ayı Yenilemeleri.....	34
Covid-19 Pandemisi Sonrası Londra Piyasasını Dijitalleştirmek için "Önümüzdeki Yol".....	35

Değerli Okurumuz,

Reasürör dergisini gönderebilmemiz amacıyla tarafımıza iletilen kişisel verilerinizin, bu kapsam ile sınırlı olmak üzere işlenebileceğini, saklanabileceğini ve paylaşılabilceğini, konuyla ilgili Aydınlatma Beyanına;

<http://www.millire.com/KisiselVerilerinKorunmasi.html>

linkinden ulaşabileceğinizi bilgilerinize sunar, onay vermemeniz durumunda tarafımıza bilgi vermenizi rica ederiz.

Reasürör Gözüyle

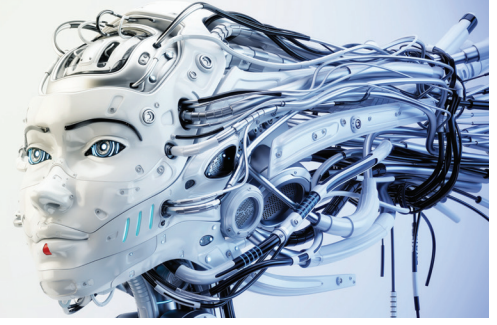
Sigortacılık, teknoloji ve yapay zekâ alanlarında yaşanan gelişmelerin hızı ve InsurTechlerin katalizör etkisiyle, bugüne dek görülmemiş bir değişimle karşı karşıyadır. 2020 yılında dünya gündemini bir anda değiştiren Covid-19 salgını da bu çarpıcı dönüşümün öncüsü olmuş, tüm sektörlerde değişim ve dijitalleşmenin hızlanmasını sağlamıştır. Dergimizin Temmuz sayısında Anadolu Sigorta Genel Müdür Yardımcısı Sayın Mehmet Abacı, yapay zekânın günümüzde ulaştığı düzey ve sigortacılığın geleceği üzerindeki etkilerini değerlendirmektedir.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Başmüfettişi Dr. Soner Altaş'ın çalışmasında ise sigorta ve reasürans şirketlerinin iç kaynaklarından yapacakları sermaye artırımlarında uyulması gereken kural ve yükümlülükler yer verilirken, sermaye artırımında yasal yükümlülükler uyulmamasının müeyyideleri ile sermayenin artırılmasına dair kararların geçersizliği ve iptali ile bu hükümsüzlük hallerinin hukukî sonuçlarının yanı sıra, sermaye artırımında yasal yükümlülükler uyulmamasından kaynaklanabilecek hukukî ve cezaî sorumluluklar ele alınmaktadır.

2021 yılı Nisan ayı reasürans yenilemelerinde yaşanan gelişmeler ve öne çıkan piyasa eğilimleri de bu sayımızda Hindistan ve Uzak Doğu piyasaları olmak üzere iki ana başlık altında değerlendirilmektedir.

Yabancı Basından Seçmeler Bölümü'nde ise Covid-19 pandemisi paralelinde Londra sigorta ve reasürans piyasasında iş modellerinde gözlenen değişikliklerin ele alındığı bir çeviri değerli okurlarımıza sunulmaktadır.

Yapay Zekânın Sigortacılığın Geleceği Üzerindeki Etkisi

Alan Turing (1912-1954) daha 1940'ların başlarında, yapay zekâ¹ (AI) ile orijinal zekâ arasındaki farkın bitmek bilmeyen bir tartışma olacağını anlamış ve bir makinenin düşünüp düşünemeyeceğini sormanın yanlış soru olduğunu fark etmişti. Aslında doğru soru: "Makineler, düşünen varlıklar olarak bizim yapabileceğimizi yapabilir mi?" olabilir. Eğer cevap evet ise, yapay zekâ ve orijinal zekâ arasındaki ayrım özünde anlamsız olmuyor mu?

Dünyanın en iyi GO oyuncusu Ke Jie, Mayıs 2017'de, Google DeepMind tarafından geliştirilen bir yapay zekâ bilgisayar programı olan AlphaGo tarafından üst üste üç kez mağlup edildi. Aslında hiç kimse böyle bir durumun mümkün olabileceğini beklemiyordu bile. AlphaGo'nun başarısı, teknolojik açıdan bugüne kadarki en etkileyici başarılarından biri olsa da son dönemlerde benzer derecede şaşırtıcı başka gelişmeler de oldu.

Makineler Bizim Yaptığımız Şeyi Yapabilir Mi?

Santa Cruz'daki Kaliforniya Üniversitesi'nden Prof. David Cope, geliştirdiği yapay zekâ destekli müzik besteleme uygulaması EMI (Experiments in Musical Intelligence) sayesinde, birçok klasik müzik eş-tirmenini yeni bir Vivaldi bestesi bulunduğu inandırmayı başardı. David Cope, kendi geliştirdiği EMI yapay zekâ algoritması ile, Vivaldi, Mozart veya Bach bestelerine çok benzer 11.000'den fazla beste yarattı.

İlgilenenler David Cope'un Youtube kanalından bu besteleri dinleyebilirler.

David Cope'un çalışmalarına benzer başka bir çalışma da Avrupa'da gerçekleştirildi. Geliştirilen bir yapay zekâ uygulaması, Hollandalı ünlü ressam Rembrandt'ın mevcut çalışmalarının analizine dayanarak, yanda görülen sahte Rembrandt tablosunu yapmayı öğrendi. Yapay zekâ uygulaması, yaptığı bu resim ile sanat eş-tirmenlerini belki kandıramayacak ama birçok sanatsever bu resmin bir Rembrandt eseri olduğuna inanacaktır.

Bu verilen örneklerin amacı, yapay zekânın en azından bu örneklerdeki alanlarda Turing testini geçtiğini göstermektir. Son yıllarda bilgisayar hesaplama gücünde ve iletişim hızında yaşanan logaritmik artış, yapay zekâ kullanım alanının yukarıda örneklendirilen akademik çalışmaların çok daha ötesine geçmesini ve kişilerin günlük yaşantıları içinde, başta akıllı telefonlar olmak üzere birçok alanda kullanılmasını da sağladı.

¹ Yapay zekâ, verileri analiz ederek veya modellerle insan deneyimlerini taklit edebilen ve topladığı veri-

leri kullanarak yenilemeli olarak insan müdahalesi olmadan kendini geliştirebilen bilgisayar yazılımlarıdır.

- Sigorta risklerinin kabulü
- Sigorta dolandırıcılık tespiti
- Sanal asistan (chatbot) destekli müşteri hizmetleri
- Müşteri kaybı analizi
- Hasar bildirimini
- Sanal sağlık danışmanlığı
- Evde sağlık izleme
- Süreç iyileştirmesi ve otomasyonu
- Ekspertiz raporlarının hazırlanması
- Ürün fiyatlandırması
- Müşterilerin davranış modellemesi
- Hasar ödemelerinin otomatik yapılması
- Otomatik sağlık provizyonu verilmesi

Yapay zekâ alanında yaşanan bu hızlı teknolojik ilerleme, başta finans sektörü olmak üzere pek çok sektörde önemli farklar yarattı. Yapay zekânın olayları yorumlama, kararları destekleme, otomatikleştirme ve eylemler gerçekleştirme yetenekleri müşteri deneyimi, e-ticaret ve veri işleme olmak üzere pek çok alanda yapılan çalışmaların önünü açtı. Geride bıraktığımız bu son 4-5 yılda, şirketlerin çok sayıda yapay zekâ deneme çalışmaları yaptığını tanık olduk. Bu sayede hem tedarikçiler hem de iş dünyasında yapay zekâ konusunda deneyimli uzmanlar yetişmiş oldu. Geçtiğimiz dönem şirketler için öğrenme ve konuyu algılama zamanı olarak nitelendirebiliriz.

Yapay Zekâ Stratejisi Belirlenmesinin Önemi

Yapay zekâ teknolojisinin kurum içinde etkin bir şekilde kullanılması ve tüm tarafların aynı hedefe koşması için, öncelikle yapay zekâ stratejisinin hazırlanması gerekmektedir. Başarılı bir yapay zekâ stratejisinin özü, farklı kullanım durumlarının ilgili paydaşlar

tarafından iyi bir şekilde anlaşılmasını ve yapay zekânın işinize en iyi nasıl yardımcı olabileceğini belirlemektir. Bu nedenle zorlukların üstesinden gelebilecek basit, yinelemesi kolay bir yaklaşım benimsenmesi önemlidir.

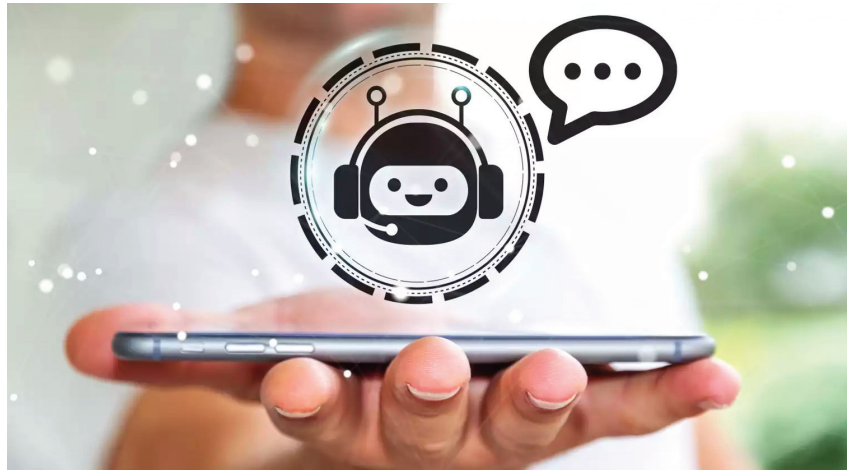
Sigortacılık sektörü için baktığımızda, strateji belirlenecek olası yapay zekâ kullanım alanları şunlar olabilir.

En Yaygın Yapay Zekâ Uygulamaları

Yapay zekâ destekli doğal dil işleme sistemleri, sanal asistanlar veya kısaca chatbotlar her sektörde en yaygın kullanım alanı olan ilk yapay zekâ uygulaması oldu. Sohbet robotları gelişmeye başladıkça, po-

pülerlikleri ve mobil telefonlar dahil her yerde bulunmaları, beraberinde bazı eksiklikleri de ortaya çıkardı. İlk etapta kullanıcılara gerçek yapay zekâ yeteneklerinden yoksun, komut dosyası ve robotik kullanıcı deneyimleri sunuldu. Bu kural tabanlı geleneksel sohbet robotları, basit nitelikli sık sorulan sorular içeriği için kabul edilebilir şekilde çalıştı. Ancak yapay zekâ mühendisleri tarafından manuel eğitilmesi ve bu eğitimin sürekli olarak yapılması gerekiyordu.

Google, IBM, Microsoft ve Apple gibi dev teknoloji şirketlerinin doğal dil işleme konusunda milyarlarca dolar yatırım yapmaya devam etmeleri sayesinde akıllı sanal asistanlar öncelikle İngilizce'de gerçek

“Gözlerine bakarken,
güneşli bir toprak kokusu vuruyor başıma.
bir buğday tarlasında, ekinlerin içinde,
kayboluyorum...
Yeşil pırıltılarla uçsuz bucaksız bir uçurum,
Durup dinlenmeden değişen ebedi madde gibi gözlerin:
sırrımı her gün bir parça veren.”

fakat hiçbir zaman;
büsbütün teslim olmayacak olan...
Sen, sen dünyasın,
Gözlerinin içine bakıyorum
Güneşli bir toprak kokusu bana çarpıyor.
Bir buğday tarlasında, mahsullerde kayboluyorum.
Yeşil parıltılarla dolu sonsuz bir uçurum,
Gözleriniz dinlenmeden değişen ebedi madde gibi...

bir sanal asistan yetkinliğine kavuştular, daha sonra da Türkçe yi ve diğer dilleri de öğrendiler.

Doğal dil işleme alanında yaşanan gelişmelerin en çarpıcı örneği ise OpenAI. 2015 yılında, Elon Musk ve Sam Altman tarafından kâr amacı olmayan bir kuruluş olarak kurulan OpenAI, yapay zekâyı bir bütün olarak insanlığa fayda sağlayacak şekilde geliştirmeyi ve yönlendirmeyi amaçlamaktadır. OpenAI tarafından, derin öğrenme tekniği ile insan benzeri metinler üretmek için geliştirilen GPT-3 (Generative Pre-trained Transformer) modeli, tam 175 milyar parametreden oluşuyor. GPT3, Haziran 2020 yılında beta kullanıma açıldığında en yakın rakibi olan Microsoft doğal dil işleme sisteminde sadece 17 milyon parametre vardı. GPT-3'ü eğitmek için tüm Wikipedia (3 milyar Token) bilgileri, bugüne kadar basılmış ve dijitalleştirilmiş tüm kitaplar (77 milyar Token) ve geri kalan tüm internet (429 milyar Token) bilgileri kullanıldı. Neticede artık

bir yazarın üslubunda yazılar üretebilir duruma geldi. Bir yazardan birkaç dize verdiğinizde GPT-3 yazıyı yazarın tarzında daha önce hiç yazılmamış şekilde devam ettirebiliyor.

Örnek olması açısından OpenAI sayfasında beta programa kaydoldum ve Nazım Hikmet'in ünlü şiirlerinden **Gözlerine Bakarken**'in koyu renkle işaretlenen ilk 7 satırını GPT-3'e girdim. GPT-3'ün ürettiği şiirin devamını yanda görebilirsiniz.

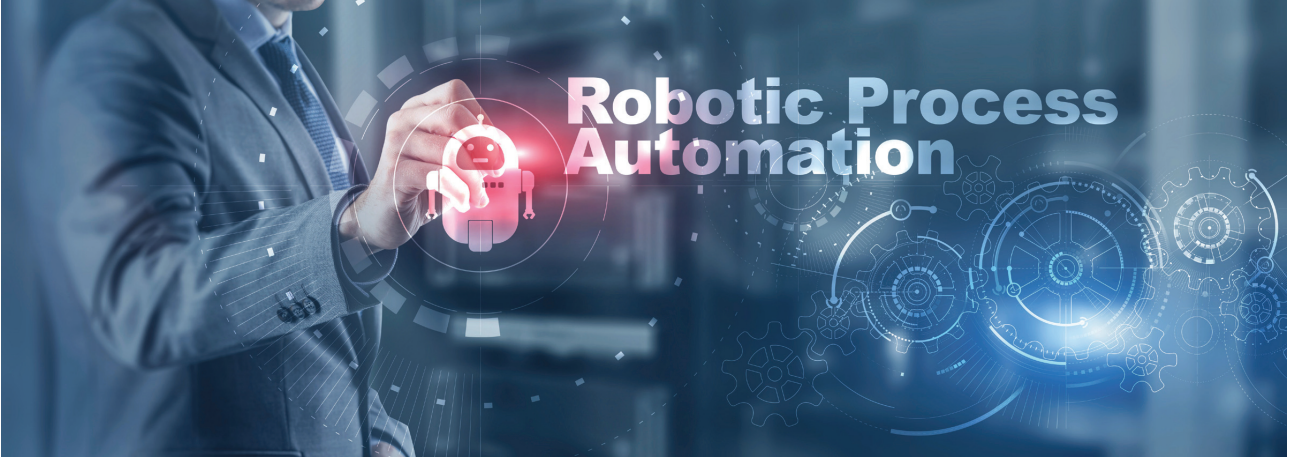
Yapay Zekâ Sigortacılıkta Neden Önemlidir?

Yapay zekâ alanında yaşanan bu heyecanlı gelişmelerin sigorta sektöründe de yakından

takip edildiğini gözlemliyoruz. Büyük sigorta şirketlerinin, müşteri deneyimine değer katacak çözümler ararken, sanal asistan çözümlerini ve robotik süreç otomasyon yöntemlerini kullanımı hızla artmaktadır. Sigortacılık sektörünün dijital yetenekleri olgunlaşırken, büyük yatırımların temel sigortacılık uygulamalarının modernizasyonuna ve mevcut iş süreçlerini daha iyi ve yalın bir şekilde yürütmeye harcadığı ve sigorta sektörünün teknoloji odaklı bir dönüşümün eşliğinde olduğu görülmektedir.

Sigortacılık, yapay zekâ ve diğer teknoloji alanlarında yaşanan bu hızlı değişimin ivmesi ve *InsurTechlerin* katalizör etkisiyle, tarihinde hiç görülmemiş bir değişime zorlanmaktadır. 2020 yılında ana gündemimiz haline gelen Covid-19 salgını da bu hızlı değişimin öncüsü olmuş, tüm sektörlerde değişimin ve dijitalleşmenin hızlanmasını sağlamıştır. Bu hızlı değişimde sigorta sektörünün en önemli enstrümanı sahip olduğu verilerdir. Bu nedenle

veri uzmanlığı oluşturmak ve verinin bilgiye dönüştürülmesi her şeyden önemlidir. Sigortacılık sektöründe de yapay zekâ destekli ileri analitik modellerin kullanılması, verinin içinde saklı olan gizli anlamların çıkarılması ve yapısal olmayan verilerin bilgiye dönüştürülmesi, veri mühendisleri ve veri bilimcileri yetiştirmek, veri usulünü tüm iş kollarına yaygınlaştırmak artık kaçınılmazdır. Şirket genelinde gelişmiş veri anlayışı ve kullanımı sağlanması sigorta şirketlerinin karar verme süreçlerini hızlandırmak, müşteri iletişimini kişiselleştirmek ve süreçleri düzene koymak için imkân yaratacaktır. Bunları yapabilmek için, yapay zekâ destekli ve gerçek zamanlı tahmine dayalı modellerin etkin bir şekilde kullanılması gerekmektedir. Nitekim bugüne kadar süregelen, ileri analitik yöntemlerin sadece sigorta suistimallerinde ve aktüerya birimlerinde kullanılması dönemi artık sona ermiştir.

Sigorta sektörünün teknoloji odaklı yıkıcı bir değişimin eşliğinde olduğunun söylenmesi, elbette dolaylı etkiler de göz önüne alınarak dile getirilmektedir. Yapay zekâ alanında yaşanan gelişmeler otomobil endüstrisini de yeniden şekillendirmektedir. Büyük teknoloji devleri ve otomobil şirketleri dahil 250'den fazla firmanın otonom araçlar üzerinde çalışmalar yaptığı ve 2030 yılına gelindiğinde dünyadaki her 10 araçtan 1 tanesinin otonom araç olacağı tahmin edilmektedir. Otonom araçların piyasaya çıkmasıyla birlikte, robot taksilerin de hızla yaygınlaşacağı ve araç sahiplik yapısının kökten değişeceği tahmin edilmektedir. Artık araç sahibi olmak yerine kolaylıkla erişilebilen robot taksilerin kullanılması veya kiralanması yaygın olarak tercih edilebilecektir.

Ülkemizdeki hayat-dışı sigorta sektörü prim üretiminin yaklaşık %50'si oto sigortaları branşından gelmektedir. 2030

yılına geldiğimizde, otonom araçların klasik ürünler ile sigortalanmasını beklemek, gerçekleşmeyecek bir hayal olabilir.

2030 yılına kadar sigorta sektöründe yaşanması beklenen evrimde sigorta, mevcut "hasarı tespit etme ve onarma" durumundan "tahmin etme ve önleme"ye geçecek ve bu süreçte sigortacılık her yönüyle tamamen değişecektir. Acenteler, brokerler, müşteriler, sigortacılar ve tedarikçiler karar verme ve üretkenliği geliştirmek, maliyetleri düşürmek ve müşteri deneyimini optimize etmek için gelişmiş teknolojileri kullanma konusunda daha becerikli hale geldikçe, değişimin hızı da artacaktır.

Robotik Süreç Otomasyonu (RPA)

Bankalar ve sigorta şirketleri, Robotik Süreç Otomasyonu (RPA) teknolojilerini son 4 yıldır etkin bir şekilde ülkemizde de kullanmaya başlamışlardır. Eski ve modernizasyon

ihtiyacı olan verimsiz uygulama silolarından verilerin alınması, işlenmesi ve başka bir uygulamaya girilmesi gibi işlemler robotlar tarafından çok kolaylıkla gerçekleştirilmektedir. Eskiden insan gücüyle yapılması mümkün olmayan veya çok fazla kaynak gerektiren işlemler, bugün robotlar sayesinde kolaylıkla yapılabilir hale gelmiştir. RPA sayesinde şirketler daha çevik hale gelirken operasyonel maliyetlerini de azaltmaktadır. Günümüzde RPA uygulamalarının, yapay zekâ destekli ileri analitik modelleme yetenekleriyle desteklenerek daha karmaşık ve yorum gerektiren süreçlerde kullanılması için gerekli teknoloji hazır durumdadır.

InsurTechlerin Etkisi

InsurTechlere, 2019 yılına göre yaklaşık %12 artışla, 2020 yılında 7,1 milyar ABD doları yatırım yapıldı. Teknolojiyi çok etkin kullanan bu küçük girişimler, bugüne kadar girdikleri sigorta sektörü dahil her sektörde yıkıcı değişimlere neden oldular. Uzun yıllardır var olan sigorta şirketlerinin, kurumsal değerlerini ve kurum kültürünü koruyarak sigortacılığı çok iyi yürüten birer teknoloji şirketine dönüşmeleri de kaçınılmazdır.

Robotlar Hızla Yaygınlaşacak

“Üç boyutlu baskı” olarak bilinen üretim şeklinin endüstride hızla yaygınlaşması ve 2025 yılına geldiğimizde artık evlerde dahi kullanılabilir hale geleceği beklenmektedir. Endüstrideki bu üretim şeklinin değişmesi, ticari sigorta ürünlerini ve risk değerlendirme yöntemlerini yeniden şekillendirebilecektir.

Görüntü, ses ve yapısal olmayan verilerin işlenmesinde yoğun olarak kullanılan makine öğrenmesi veya derin öğrenme teknikleri, giyilebilir cihazlar, araçlar veya evlerdeki sensörler tarafından üretilen büyük verilerin işlenmesinde kullanılmaya başlanacak ve bu verilerin analiz edilme yetenekleri geliştikçe de kişilerin davranışlarına veya faaliyetlerine dayalı yeni sigorta ürünleri geliştirilebilecektir. Aynı zamanda altta yatan riskler veya davranışlardaki değişimler gerçek zamanlı olarak izlenebilecek ve hasarlar oluşmadan risk önleyici tedbirler uygulanabilecektir.

Teknolojide yaşanan bu değişim, son derece dinamik, kullanıma dayalı ve bireysel tüketicilerin davranışına göre uyarlanmış sigorta ürünlerinin çoğalmasını da beraberinde getirebilecektir. Kullanım bazlı ve

kişiselleştirilmiş bu yeni ürünler, bireyin davranış kalıplarına sürekli olarak uyum sağladığından, sigorta "satın alma ve yıllık yenileme" modelinden, aylık abonelik modeline geçebilecektir. Üstelik ürünler, tüketicilerin kendi özel ihtiyaçlarına göre özelleştirebilecekleri telefon bataryası sigortası, uçuş gecikme sigortası, çamaşır makinesi sigortası gibi mikro teminatlara ayrılabilir. Böylece sigorta okuryazarlığı da yaygınlaşacak, kullanım bazlı sigorta ürünlerinin her alana yaygınlaşması da kaçınılmaz olacaktır.

Teknoloji alanında yaşadığımız hızlı değişim sigortacılık sektörünü tarihte hiç görülmemiş bir şekilde değişime zorlamaktadır. Sigorta sektöründe faaliyet gösteren küçük girişimler de bu değişime katalizör etkisi yapmaktadır. Artık sigorta şirketlerinin teknolojiyi çok iyi kullanması yeterli değildir. Sigorta şirketlerinin en az *InsurTechler* kadar teknoloji şirketine dönüşmesinin zamanı gelmiştir.

**Anadolu Anonim
Türk Sigorta Şirketi
Mehmet ABACI
Genel Müdür Yardımcısı**

Sigorta ve Reasürans Şirketlerinde İç Kaynaklardan Artırım Özelinde Sermaye Artırım Kararlarının Geçersizliği ve İptali ile Hukukî ve Cezaî Sorumluluk Halleri

Özet

Ülkemizde faaliyet gösteren sigorta ve reasürans şirketlerinin ağırlıklı kısmı anonim şirket statüsündedir ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'ndaki özel düzenlemeler haricinde 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (TTK¹) hükümlerine tâbidir. Türk Ticaret Kanunu'nda esas sermaye sistemi yanında kayıtlı sermaye sistemine de yer verilmiş ve sermaye artırımını “sermaye taahhüdü yoluyla sermaye artırımını, iç kaynaklardan sermaye artırımını ve şarta bağlı sermaye artırımını” olmak üzere üç tür altında belirlenmiş, böylece iç kaynaklardan sermaye artırımını açıkça ve özel olarak düzenlenmiştir. Dolayısıyla, sigorta ve reasürans şirketlerinin iç kaynaklarından yapacakları sermaye artırımlarında TTK ile getirilen kurallara ve yükümlülüklerle uymaları gerekir. Anılan kurallara ve yükümlülüklerle

uyulmadan iç kaynaklar ile sermaye artırımına gidilmesi, sermaye artırımının geçersizliğine ve iptaline sebep olmasının yanı sıra ilgililerin hukukî ve cezaî sorumluluk hallerinin doğmasına da yol açabilir. Bu çalışmada, sigorta ve reasürans şirketlerinin iç kaynaklardan sermaye artırımında kullanabilecekleri iç kaynaklar, iç kaynaklardan sermaye artırımının zorunlu olduğu haller, önceki sermayenin ödenmiş olup olmamasının iç kaynaklardan sermaye artırımına etkisi, yönetim kurulunun sermaye artırımına ilişkin yükümlülükleri, sermaye artırım kararı için gerekli yetersayılar, genel olarak sermaye artırımında yasal yükümlülüklerle uyulmamasının müeyyideleri ile sermayenin artırılmasına dair kararların geçersizliği ve iptali ile bu hükümsüzlük hallerinin hukukî sonuçları ve sermaye artırımında yasal yükümlülüklerle uymamadan doğabilecek hukukî ve cezaî sorumluluklar ele alınmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İç kaynaklardan sermaye artırımını, sermaye artırım beyanı, butlan, iptal, fesih, hukukî sorumluluk, cezaî sorumluluk. **Jel Classification:** K22, K42,M48 **ORCID ID:**<https://orcid.org/0000-0002-4600-0466>

1. Giriş

5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'nun 3'üncü maddesi uyarınca, Türkiye'de faaliyet gösterecek sigorta şirketleri ile reasürans şirketlerinin anonim şirket veya kooperatif şeklinde kurulmuş olması şarttır. Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği'ne üye olan 2020 yılı sonu itibarıyla, 37'si hayat-dışı, 17'si hayat ve emeklilik, 3'ü hayat olmak üzere 57 sigorta şirketi ve 3 reasürans şirketinden, Atlas Mutuel Sigorta Kooperatifi, TMT Sigorta S.S. Tüm Motorlu Taşıyıcılar Karşılıklı Sigorta Kooperatifi haricinde, sigorta şirketleri ağırlıklı olarak anonim şirket statüsünde faaliyet

¹ Çalışmamızda, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu için “TTK” kısaltması kullanılmıştır.

göstermektedir². Anonim şirketlerin, kuruluşlarından tasfiye olunmalarına kadar olan işlemleri Türk Ticaret Kanunu'nda düzenlenmiştir. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu³ (TTK)'na göre 5684 sayılı Kanun özel kanun niteliğinde olduğundan, anonim şirket statüsündeki sigorta ve reasürans şirketlerine öncelikle bu kanun hükümleri uygulanacak, Sigortacılık Kanunu'nda hüküm bulunmayan hallerde ise TTK'nın anonim şirketlere ilişkin hükümleri tatbik edilecektir⁴. Sigorta ve reasürans şirketlerinin özkaynaklarını oluşturan kelimelerden birisi sermayesidir. 5684 sayılı Kanun'un m.5/f.3 hükmünde, kuruluş işlemlerini tamamlayan ve ruhsat talebinde bulunan sigorta şirketleri ve reasürans şirketlerinin, ödenmiş sermayelerini, ruhsat talep edilen sigorta branşları için öngörülen sermaye tutarları ile verilmek istenen teminatlara bağlı olarak, beş milyon Türk Lirasından az olmamak kaydıyla, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenecek miktara yükseltmek zorunda oldukları hükme bağlanmış, bunun haricinde sigorta ve re-

asürans şirketlerinde sermaye artırımının usulüne dair açık bir düzenlemeye yer verilmiştir. Bu bağlamda, sigorta ve reasürans şirketleri, sermaye artırımına giderken Türk Ticaret Kanunu hükümlerine uymak durumundadır. Sermaye, sigorta ve reasürans şirketleri bakımından bir taraftan ortakların sorumluluk sınırlarını belirlerken, diğer taraftan da şirket alacaklıları için teminat vazifesi görür. Sermaye artırımını ise şirket esas sözleşmesinde yer alan esas veya çıkarılmış sermaye miktarının kanunda öngörülen usul izlenerek yükseltilmesidir⁵. Sermaye artırımını, şirket esas sözleşmesinin de değiştirilmesini zarurî kılması vesilesiyle esas sözleşme değişikliği niteliği taşır⁶.

TTK'da anonim şirket için kayıtlı sermaye sistemi ve esas sermaye sistemi olmak üzere iki tür sermaye sistemi öngörülmüştür. Sigorta ve reasürans şirketi, anılan sermaye sistemlerinden dilediğini benimseyebilir. Kayıtlı sermaye sisteminde, şirket genel kurulu tarafından bir sermaye tavanı belirlenmekte ve yönetim kurulu bu tavanı aşmamak kaydıyla sermaye artırımında serbestlik verilmektedir. Esas

sermaye sisteminde ise bir sermaye tavanı bulunmamakta, şirketin esas sermayesi genel kurulun alacağı karara istinaden artırılabilmektedir. Sermaye artırımını için kullanılan kaynaklar iç ve dış olmak üzere ikiye ayrılır. Mevcut ortakların tahhütlerini artırmak yahut yeni pay senetleri çıkarmak suretiyle yapılan sermaye artırımını "*dış kaynaklardan esas sermaye artırımını*" olarak adlandırılırken, sermaye artırımını için şirket mal varlığında bulunan bazı kaynakların kullanılması "*iç kaynaklardan esas sermaye artırımını*" olarak kabul edilir⁷. İç kaynaklardan sermaye artırımını ülkemizde uzun yıllar boyunca uygulanıyor olmasına rağmen, mülga 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda iç kaynaklardan sermaye artırımına dair bir düzenlemeye yer verilmemiş, öğretinin yol göstermesi ile eski kanunun bu konuyu düzenlememiş olmasının iç kaynaklardan sermaye artırımını yapılmasına engel teşkil etmediği, bunun bir esas sözleşme değişikliği niteliğinde olduğu, başta esas sermayenin artırılmasını düzenleyen hükümler olmak üzere anonim şirkete ilişkin hükümlerin kıyasen iç kaynaklardan sermaye artırımında da uygulanabileceği genel kabul görmüştür⁸.

² Altaş, Soner, Sigorta Şirketinin Yönetim Kurulu Üyeleri ile Yöneticileri Aleyhine Sorumluluk Davası Açılabilmesi İçin Gerekli Şartlar, Reasürör Dergisi, S.110, 2018, s.4

³ 14 Şubat 2011 tarih ve 27846 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

⁴ Altaş, Soner, Sigorta ile Reasürans Şirketlerinde Yasal ve İsteğe Bağlı Yedek Akçe Ayrımı, Reasürör Dergisi, S.107, 2018, s.4

⁵ Korkut, Ömer, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirketlerde Sermaye Artırımının Geçersizliği, İÜHF, C.71, Sayı:2, 2013, s.275.

⁶ Poroy, Reha, Çamoğlu, Ersin, Tekinalp, Ünal, Şirketler ve Kooperatif Hukuku, İstanbul, Vedat Yayıncılık 2010, s.430

⁷ Çevik, Orhan Nuri, Şirketler Hukuku (2.bs.), Ankara, Yetkin Yayınları, 1994, s.358

⁸ Saraç, Tahir, Anonim Şirketlerde Şarta Bağlı Sermaye Artırımını, Ankara, Asil Yayıncılık, 2009, s.28

TTK'da ise esas sermaye sistemi yanında kayıtlı sermaye sistemine de yer verilmiş ve sermaye artırımını "sermaye tahhüdü yoluyla sermaye artırımını, iç kaynaklardan sermaye artırımını ve şarta bağlı sermaye artırımını" olmak üzere üç tür altında düzenlenmiş⁹, böylece iç kaynaklardan sermaye artırımını açıkça ve özel olarak belirtmiştir. Bu bağlamda, sigorta ve reasürans şirketlerinin iç kaynaklarından yapacakları sermaye artırımlarında TTK ile getirilen kurallara ve yükümlülüklerine uymaları gerekir. Anılan kurallara ve yükümlülüklerine uyulmadan iç kaynaklar ile sermaye artırımına gidilmesi, sermaye artırımının geçersizliğine ve iptaline sebep olmasının yanı sıra ilgililerin hukukî ve cezaî sorumluluk hallerinin doğmasına da yol açabilir. İşte bu çalışmada, sigorta ve reasürans şirketlerinin iç kaynaklardan sermaye artırımında kullanabilecekleri iç kaynaklar, iç kaynaklardan sermaye artırımının zorunlu olduğu haller, önceki sermayenin ödenmiş olup olmamasının iç kaynaklardan sermaye artırımına etkisi, yönetim kurulunun sermaye artırımına ilişkin yükümlülükleri, sermaye artırım kararı için gerekli yetersayılar, genel olarak sermaye artırımında yasal yükümlülüklerine uyulmamasının müeyyideleri ile sermayenin artırılmasına dair kararların geçersizliği ve iptali ile bu hükümsüzlük hallerinin hukukî sonuçları ve sermaye artırımında yasal yükümlülüklerine uymamadan doğabilecek hukukî ve cezaî sorumluluklar üzerinde durulacaktır.

2. Sigorta ve Reasürans Şirketlerinde Sermayeye Dönüştürülebilecek İç Kaynaklar

Çalışmamızın başında da ifade edildiği üzere, sermaye artırımını, sigorta ve reasürans şirketinin esas sözleşmesinde değişiklik yapılmasını gerektiren bir işlemdir. TTK'da sermaye artırımına, esas sözleşme değişiklikleri başlığı altında değil, esas sermayenin artırılması başlığı altında ayrıca yer verilmiştir. Bu ayrımın sebebi, bir esas sözleşme değişikliği olsa da sermaye artırımını dolaşmasıyla şirket alacaklılarının ve pay sahiplerinin korunması için özel önlemler alınması gerekliliğidir¹⁰. Eski Ticaret Kanunu döneminde, iç kaynaklardan sermaye artırımına ağırlıklı olarak öğreti yol göstermiş iken; iç kaynaklardan sermaye artırımını TTK ile sermaye artırımını altında bir tür olarak düzenlenmiştir.

Şirketin sermaye artırımında kullanabileceği iç kaynak-

lar, TTK'nın 462'nci maddesinde sayılmıştır. Anılan maddenin birinci fıkrası uyarınca, sigorta ve reasürans şirketleri;

- Esas sözleşme veya genel kurul kararıyla ayrılmış ve belirli bir amaca özgülenmemiş yedek akçeler ile kanunî yedek akçelerin serbestçe kullanılabilen kısımlarını,
- Mevzuatın bilançoya konulmasına ve sermayeye eklenmesine izin verdiği fonları sermayeye dönüştürerek, sermayesini iç kaynaklardan artırabilir.

Böylece, sigorta ve reasürans şirketlerinin sermaye artırımına konu edebileceği iç kaynakların başında, esas sözleşme veya genel kurul kararıyla ayrılmış ve belirli bir amaca özgülenmemiş isteğe bağlı serbest yedek akçeleri ile kanunî yedek akçelerin serbestçe kullanılabilen kısımları gelmektedir. Diğer yandan, TTK'da yer almamakla birlikte, diğer mevzuatın sermayeye eklenmesine izin verdiği fonlar da iç kaynak olarak sermaye artırımında kullanılabilir. Bu fonlara örnek olarak, düzenlemenin gerekçesinde yeniden değerlendirme, iştirak ve taşınmaz satış hasılatı fonu verilmiştir. İç kaynaklardan sermaye artırımını Vergi Usul Kanunu'nun m.298, m.298 mükerrer ve enflasyon muhasebesi sebebiyle de geçici 25'inci maddesinde ayrıntılı hükümlere bağlanmıştır. Anılan maddelerin bazı maddi hukuk kuralları

⁹ Altaş, Soner, Yeni TTK'da Anonim Şirketlerin Sermaye Artırımları İçin Öngörülen Temel Yenilikler ve Değişiklikler, Mali Çözüm Dergisi, S.114, 2012, s.137-138

¹⁰ Biçer, Levent, Anonim Şirkette Şartlı Sermaye, İstanbul, Beta Yayınları, 2010, s. 8

içerdikleri, bazı vergi hukuku hükümlerinin maddi hukuk normu niteliğini de haiz oldukları gerçektir. Bu hükümlerin TTK'ya alınmalarının karmaşa oluşturabileceği göz önünde bulundurulur, TTK'nın 462'nci maddesinde bu konudaki esaslar öngörülmüş ve vergi hukuku bünyesinde yer alan ilgili hükümlerin maddi hukuk nitelikleri tanınmıştır¹¹.

Bu noktada, esas sözleşme veya genel kurul kararıyla ayrılmış ve belirli bir amaca özgülenmemiş yedek akçeler ile kanunî yedek akçelerin serbestçe kullanılabilen kısımlarına kısaca değinmek gerekir. Sigorta ve reasürans şirketlerinde genel kanunî yedek akçe sermayenin veya çıkarılmış sermayenin yarısını aşmadığı takdirde, sadece zararların kapatılmasına, işlerin iyi gitmediği zamanlarda işletmeyi devam ettirmeye veya işsizliğin önüne geçmeye ve sonuçlarını hafifletmeye elverişli önlemler alınması için kullanılabilir. Bu nedenle, sigorta ve reasürans şirketleri, esas veya çıkarılmış sermayelerinin yarısının altında kalan genel kanunî yedek akçelerini iç kaynaklardan sermaye artırımında kullanamaz. Genel kanunî yedek akçeler toplamının şirket esas veya çıkarılmış sermayesinin yarısını aştığı hallerde ise yal-

nızca aşan kısım iç kaynaklardan sermaye artırımına konu edilebilir. Sigorta ve reasürans şirketlerinin, iktisap ettiği kendi payları için iktisap değerlerini karşılayan tutarda ayırmak zorunda olduğu yedek akçeler ise ancak anılan paylar devredildikleri veya yok edildikleri takdirde iktisap değerlerini karşılayan tutarda çözülebilir. "Esas veya çıkarılmış sermayenin yarısı" şeklindeki kanunî tavan asgari had olup, altına düşülmesi mümkün değildir. Bununla birlikte, sigorta ve reasürans şirketleri, esas sözleşmelerine hüküm koymak suretiyle kanunî tavanı yükseltebilir. Bu durumda, harcamaya esas tavan, TTK m.519/f.3'te öngörülen kanunî tavan yerine esas sözleşmedeki ağırlaştırılmış oran olarak dikkate alınır ve ancak bu oranı aşan genel kanunî yedek akçeler iç kaynaklardan sermaye artırımında kullanılır¹².

Sigorta ve reasürans şirketlerinde, esas sözleşme veya genel kurul kararıyla ayrılmış isteğe bağlı yedek akçelerin de iç kaynaklardan sermaye artırımında kullanılması mümkündür. Ancak, esas sözleşme hükmü ile isteğe bağlı ayrılmış olsalar dahi, kanunî yedek akçe mahiyetinde veya kanunî yedek akçelere ilave olarak ayrılmaları halinde, kanunî yedek

akçelerin kaderine tabi olmakta ve harcanmaları konusunda TTK'nın öngördüğü sınırlamalara uyulması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Ayrıca, esas sözleşme veya genel kurul kararı ile yöneticiler, çalışanlar ve işçiler yararına ayrılmış bulunan yedek akçelerin de iç kaynaklardan sermaye artırımında kullanılmaları mümkün değildir¹³.

3. Sigorta ve Reasürans Şirketlerinde İç Kaynaklardan Sermaye Artırımını Zorunlu Kılan Haller

TTK'nın 462'nci maddesinin üçüncü fıkrasında "*Bilanço da sermayeye eklenmesine mevzuatın izin verdiği fonların bulunması hâlinde, bu fonlar sermayeye dönüştürülmeden, sermaye taahhüt edilmesi yoluyla sermaye artırılamaz. Hem bu fonların sermayeye dönüştürülmesi hem de aynı zamanda ve aynı oranda sermayenin taahhüt edilmesi yoluyla sermaye artırılabilir.*" hükmü yer almaktadır.

Bu hüküm uyarınca, sigorta ve reasürans şirketlerinin finansal durum tablosunda (bilançosunda) sermayeye eklenebilecek fonların bulunması halinde, öncelikle bu fonlar sermayeye dönüştürülür. Daha açık bir ifadeyle, bahsi geçen fonlar

¹¹ Altaş, Soner, İç Kaynaklardan Sermaye Artırımında Uyulacak Kurallar ve Bunlara Uymamanın Müeyyideleri, Vergi Sorunları Dergisi, S.356, 2018, s.98-99

¹² Altaş, Soner, Anonim Şirketin Kanunî Yedek Akçeleri Hangi Koşullarda Sermaye Artırımı İçin Kullanılabilir?, Yaklaşım Dergisi, S.291, 2017, s.237-238

¹³ Altaş, Soner, Anonim Şirketin İhtiyari ve Olağanüstü Yedek Akçeleri Hangi Koşullarda Sermaye Artırımı İçin Kullanılabilir? Yaklaşım Dergisi, S.292, 2017, s.249-250

kullanılarak iç kaynaklardan sermaye artırımına gidilir¹⁴. Bu fonlar sermayeye ilave edilmeden, sigorta ve reasürans şirketlerinde sermaye taahhüdü yoluyla sermaye artırımına gidilemez.

Bu zorunluluk, şirket ortaklarının korunması amacıyla getirilmiş emredici bir kuraldır. Uygulamada, bazı şirketlerin, bilançoda sermayeye eklenebilecek bir fon mevcutken veya böyle bir fonun hesaplanıp bilançooya konulması yolu açıkken, önce nakdî sermaye artırımını yaparak ve çoğu kez bunun miktarını yüksek tutarak, artırıma bazı ortakların katılmamalarından dolayı diğer bir grup pay sahibine yarar sağladıkları görülmüştür. TTK, anılan hüküm ile buna cevaz olmadığını emredici bir şekilde ifade etmiştir. Bu emredici kurala aykırılığın hukukî sonucu ise butlandır¹⁵.

Ancak, TTK'da, şirketin nakdî sermayeye duyduğu gereksinimin acil olduğu ve şirketin nakdî sermaye artırımını derhal yapmasında haklı sebeplerin bulunduğu haller düşünülerek, anılan yasağa bir istisna da getirilmiştir. Buna göre, hem mevzuatın izin verdiği fonların sermayeye dönüştü-

rülmesi, hem de aynı zamanda ve aynı oranda sermayenin taahhüt edilmesi yoluyla sermaye artırımına gidilmesi mümkündür.

Bununla birlikte TTK, anılan yasağı sadece "sermayeye eklenmesine mevzuatın izin verdiği fonların bulunması hâline" özgülemiştir. Esas sözleşme veya genel kurul kararıyla ayrılmış ve belirli bir amaca özgülenmemiş yedek akçeler ile kanunî yedek akçelerin serbestçe kullanılabilen kısımları için aynı yasak öngörülmemiştir. Bu yönüyle, sigorta ve reasürans şirketinin finansal durum tablosunda mevzuatın sermayeye eklenmesine izin verdiği fonların bulunmaması, buna karşılık isteğe bağlı yedek akçeler ile kanunî yedek akçelerin serbestçe kullanılabilen kısımlarının mevcut olması durumunda, sermaye taahhüdü yoluyla sermaye artırımına gidilmesinin önünde bir engel bulunmadığı düşünülmektedir.

4. Sigorta ve Reasürans Şirketlerinin Önceki Sermayesinin Ödenmemiş Olmasının İç Kaynaklardan Sermaye Artırımına Etkisi

TTK'nın 456'ncı maddesinin birinci fıkrasında "*İç kaynaklardan yapılan artırım hariç, payların nakdî bedelleri tamamen ödenmediği sürece sermaye artırılamaz. Sermayeye oranla önemli sayılmayan tutarların ödenmemiş olması*

sermaye artırımını engellemez." hükmüne yer verilmiştir. Böylece, TTK "sermaye artırımına gidilebilmesi için payların nakdî bedellerinin tamamen ödenmesi" hükmünü devam ettirmiş, iç kaynaklardan yapılan sermaye artırımlarına ilişkin istisnayı ise açıklığa kavuşturmuştur. Mülga 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 391'inci maddesi bu konuda bir ayırım yapmadığından, uygulamada zaman zaman iç kaynaklardan yapılan sermaye artırımlarında önceki sermayenin tamamen ödenmiş olmasının gerekip gerekmediğine dair tereddütler yaşanmıştır¹⁶.

Her ne kadar eski yasaya ilişkin öğretilerde iç kaynaklardan yapılan sermaye artırımlarında pay bedellerinin ödenmiş olması koşulunun aranmayacağı baskın bir görüş olarak öne çıksa da bu boşluğun TTK'da açıkça düzenlenmesi kanımızca oldukça yerinde olmuştur. Dolayısıyla, sigorta ve reasürans şirketlerinin iç kaynaklardan

¹⁶ Mülga 6762 Türk Ticaret Kanunu'nun 391'inci maddesinde "*Esas sermayeye karşılık olan hisse senetlerinin bedelleri tamamen ödenmedikçe, umumi heyet yeni hisse senetleri çıkarmak suretiyle sermayenin artırılmasına karar veremez. Muhtelif imtiyazları haiz mütaaddit nevi hisse senedi sahipleri mevcut olduğu takdirde, umumi heyetin kararından ayrı olarak adı geçen nevilere her birine ait hisse senedi sahiplerinin de hususi bir toplantı yaparak karar vermeleri şarttır. 389'uncu maddenin iki ve üçüncü cümlesi hükümleri bu toplantılar hakkında da tatbik olunur.*" hükmü yer almıştır.

¹⁴ Sermaye Piyasası Kanunu'nun m.12/f.6 hükmü uyarınca, TTK'nın 462'nci maddesinin üçüncü fıkrası, halka açık olan ve halka açılmak üzere SPK'ya başvuran sigorta ve reasürans şirketlerine uygulanmaz.

¹⁵ Türk Ticaret Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu

yapacağı sermaye artırımlarında, önceki sermayenin ödenmiş olup olmaması yasal bir engel teşkil etmemektedir.

5. Sigorta ve Reasürans Şirketlerinin Yönetim Kurulunun İç Kaynaklardan Sermaye Artırımına İlişkin Yükümlülükleri

İç kaynaklardan sermaye artırımında, sigorta ve reasürans şirketlerinin yönetim kurulu tarafından sermaye artırım beyanı düzenlenmesi ve bu beyanın yönetim kurulu üyelerinin tamamı tarafından imzalanması gerekir. TTK'nın 457'nci maddesi uyarınca bilgiyi açık, eksiksiz, doğru ve dürüst bir şekilde verme ilkesine göre hazırlanacak olan bu sermaye artırım beyanında;

- İç kaynaklardan yapılan sermaye artırımının hangi kaynaklardan karşılandığı,
- Sermayeye dönüştürülen fonun veya yedek akçenin serbestçe tasarruf olunabilirliği,
- Gerekli organların ve kurumların onaylarının alındığı,
- Kanunî ve idari gerekliliklerin yerine getirildiği,
- Varsa bu konuda hizmet sunanlara ve diğer kimselelere ödenen ücretler ve sağlanan menfaatlere dair emsalleriyle karşılaştırma yapılan bilgi,
- İç kaynaklar yanında sermaye taahhüdü yoluyla da sermaye artırımına gidiliyorsa nakden artırılan kısmın tamamen taahhüt edildiği, kanun veya esas söz-

leşme gereğince ödenmesi gerekli tutarın ödendiği; aynı sermaye konuluyor veya bir ayın devralınıyorsa bunlara verilecek karşılığın uygun olduğu; devralınan aynı sermaye, aynı türü, değerlendirilmenin yöntemi, isabeti ve haklılığı; bir borcun takası söz konusu ise, bu borcun varlığı, geçerliliği ve takas edilebilirliği; eğer rüçhan hakları sınırlandırılmış veya kaldırılmışsa bunun sebepleri, miktarı ve oranı; kullanılmayan rüçhan haklarının kimlere, niçin, ne fiyatla verildiği hakkında belgeli ve gerekçeli açıklamalar yer alır. Yönetim kurulu, sermaye artırım beyanında, ayrıca iç kaynakların gerçekliği ve şirket malvarlığı içinde var oldukları konusunda garanti verir.

Sermaye artırım beyanının amacı; kamuyu aydınlatarak sermayenin korunmasını sağlamak, genel olarak yolsuzlukları önlemek; sermaye artırım denetlenmesini kolaylaştırmak ve sorumluluk davalarına akışkanlık kazandırmaktır. Bu sebeple beyan, bilgiyi ve hesabı dürüst bir şekilde verme ilkesine göre, doğru ve eksiksiz olarak hazırlanır. Yetersiz, peçelenmiş, söz kalabalığına boğulmuş, gereken bilgi yerine başka konuları aktaran, "şeklen" verilen, eksik, yanıltıcı ve kötü niyetli bilgi anılan ilkeye aykırıdır ve böyle bir beyan ticaret sicili müdürü tarafından reddedilmelidir. Sermaye artı-

rım beyanının, sigorta ve reasürans şirketlerinin yönetim kurulu üyelerinin tamamı tarafından hazırlanması esas olmakla birlikte, anılan beyanın yazılmasında yönetim kurulu üyeleri yardım alabilirler. Ancak, beyanın hazırlanmasında dışarıdan yardım alınması, sigorta ve reasürans şirketlerinin yönetim kurulu üyelerinin anılan beyana ilişkin sorumluluklarını ortadan kaldırmaz¹⁷.

Sigorta ve reasürans şirketlerinde sermaye artırımının sadece iç kaynaklardan yapılması halinde, şirket sermayesinin özvarlık içinde korunduğunu, iç kaynaklardan karşılanan tutarın şirket bünyesinde gerçekten var olduğunu doğrulayan yönetim kurulunun açık ve yazılı sermaye artırım beyanı ile genel kurul tarafından onaylanmış yıllık bilançonun, bilanço tarihinin üzerinden altı aydan fazla zaman geçmiş olması halinde ise yönetim kurulu tarafından onaylanmış ara bilançonun ticaret sicili müdürlüğüne verilmesi yeterlidir. Bu durumda, sermayenin tamamının ödendiğine, karşılıksız kalıp kalmadığına ve şirket özvarlığının tespitine, iç kaynaklardan karşılanan tutarın şirket bünyesinde gerçekten var olduğuna ilişkin yeminli mali müşavir veya serbest muhasebeci mali müşavir raporu ya da denetime tabi şirketlerde denetçinin bu tespitlere ilişkin

¹⁷ Türk Ticaret Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu

raporu gerekmez. Bu itibarla, sigorta ve reasürans şirketlerinin hesap döneminin bitimini takip eden yılın ilk altı ay içerisinde iç kaynaklardan sermaye artırımına gitmesi halinde, önceki yıla ait onaylanmış bilanço ile yönetim kurulunca hazırlanmış sermaye artırım beyanı yeterli kabul edilir. İç kaynaklardan sermaye artırımına yılın ikinci altı aylık döneminde gidilmesi halinde ise önceki yıla ait 31 Aralık tarihli bilanço artık kullanılmayacağından, sigorta ve reasürans şirketlerinde yönetim kurulu tarafından bir ara bilanço çıkarılmalı ve onaylanmalıdır.

Bununla birlikte, Ticaret Sicili Yönetmeliği'nin 73'üncü maddesi gereği; sigorta ve reasürans şirketlerinde iç kaynaklardan sermaye artırımını yanında sermaye taahhüdü yolu ile de sermaye artırımına gidiliyorsa, sermayenin tamamının ödendiğinin, karşılıksız kalıp kalmadığının, şirket özvarlığının ve iç kaynaklardan karşılanan tutarın şirket bünyesinde gerçekten var olduğunun bağımsız denetçiye veya bağımsız denetim kuruluşuna tespit ettirilip rapora bağlatılması ve bu raporun diğer belgelerle birlikte ticaret sicili müdürlüğüne verilmesi gerekir.

6.Sigorta ve Reasürans Şirketlerinde İç Kaynaklardan Sermaye Artırımına Karar Verecek Organ

Mülga 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu, halka açık olma-

yan anonim şirketler yönünden sadece *esas sermaye sistemini* kabul etmiş iken TTK'da, esas sermaye sistemi ile birlikte kayıtlı sermaye sistemine de yer verilmektedir. Böylece, halka açık sigorta şirketleri Sermaye Piyasası Kurulu'ndan, halka açık olmayan sigorta ve reasürans şirketleri ise Ticaret Bakanlığı'ndan izin alarak *kayıtlı sermaye sistemine* geçebilirler.

Doğal olarak, iç kaynaklardan yapılacak sermaye artırımına karar verecek organ, şirketin tabi olduğu sermaye sistemine göre değişir. İç kaynaklardan sermaye artırımına, esas sermaye sistemine tabi olan sigorta ve reasürans Şirketlerinde *genel kurul*; kayıtlı sermaye sistemine tabi olan sigorta ve reasürans şirketlerinde ise *yönetim kurulu* karar verir.

Öte yandan, Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları ile Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkında Yönetmelik¹⁸'in 32'nci maddesi uyarınca gündeminde "sermayenin artırılması" bulunan anonim şirketlerin genel kurul toplantılarında ve bunların ertelenmesi halinde yapılacak ikinci toplantılarda Bakanlık temsilcisinin bulunması zorunlu olduğundan, esas sermaye sistemine tabi olan sigorta ve reasürans şirketlerinin iç kaynaklardan sermaye artırımını karar-

laştıracakları genel kurul toplantısına Bakanlık Temsilcisi talep etmeleri de gerekir.

7. İç Kaynaklardan Sermaye Artırımı için İzin Alınıp Alınmayacağı Hususu

TTK'nın 333'üncü maddesinde "*Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca yayımlanacak tebliğle, faaliyet alanları belirlenip, ilân edilecek anonim şirketler Gümrük ve Ticaret Bakanlığının izni ile kurulur. Bu şirketlerin esas sözleşme değişiklikleri de aynı Bakanlığın iznine bağlıdır.*" hükmüne yer verilmiştir. İç kaynaklardan yapılacak sermaye artırımını esas sözleşme değişikliğini gerektiren bir hukukî işlem olduğundan, Anonim ve Limited Şirketlerin Sermayelerini Yeni Asgari Tutarlara Yükseltmelerine ve Kuruluşu ve Esas Sözleşme Değişikliği İzne Tabi Anonim Şirketlerin Belirlenmesine İlişkin Tebliğ¹⁹ kapsamına giren sigorta şirketlerinin iç kaynaklardan sermaye artırımını karara bağlamadan önce Ticaret Bakanlığı'na (İç Ticaret Genel Müdürlüğü) başvurup izin almaları gerekmektedir. Ancak, anılan Tebliğ uyarınca, kayıtlı sermaye sistemine kabul edilen Sermaye Piyasası Kanunu'na tabi halka açık sigorta şirketlerinin kayıtlı sermaye tavanı içinde yapacakları sermaye artışlarında

¹⁸ 28 Kasım 2012 tarihli ve 28481 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

¹⁹ 15 Kasım 2012 tarihli ve 28468 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Bakanlık izni aranmaz. Diğer yandan, Halka Açık Olmayan Şirketlerde Kayıtlı Sermaye Sistemine İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ gereği, kayıtlı sermaye sistemine kabul edilmesine veya bu sisteme geçmesine izin verilen sigorta şirketlerinin kayıtlı sermaye tavanı içinde yapacakları sermaye artırımlarında da Bakanlık izni aranmaz.

TTK'nın 333'üncü maddesi uyarınca çıkarılan Anonim ve Limited Şirketlerin Sermayelerini Yeni Asgari Tutarlara Yükseltmelerine ve Kuruluşu ve Esas Sözleşme Değişikliği İzne Tabi Anonim Şirketlerin Belirlenmesine İlişkin Tebliğ'de reasürans şirketleri ismen sayılmadığından (kanımızca reasürans şirketleri de anılan Tebliğ kapsamına dahil edilmeliydi), reasürans şirketleri için Ticaret Bakanlığı'ndan izin alma zorunluluğu getirilmediği düşünülmektedir.

Diğer yandan, Sigortacılık Kanunu'nun 8'inci maddesi gereği, sigorta şirketleri ile reasürans şirketlerinin ana sözleşmelerinin değiştirilmesinde, Müsteşarlığın uygun görüşü aranır. İç kaynaklardan sermaye artırımını aynı zamanda şirketin esas sözleşmesinde de değişiklik gerektirdiğinden, sigorta ve reasürans şirketlerinin iç kaynaklardan sermaye artırımına gitmeden önce ayrıca Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın da uygun görüşünü (onayını) alması gerekir. Hazine ve Maliye Bakanlığı tara-

findan uygun görülmeyen değişiklik tasarıları şirketin genel kurulunun gündemine alınmaz ve genel kurulda görüşülemez. Ticaret sicili müdürü, Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın uygun görüşü olmaksızın iç kaynaklardan sermaye artırımına dair esas sözleşme değişikliklerini ticaret siciline tescil edemez.

8. İç Kaynaklardan Sermaye Artırımı İçin Gerekli Toplantı ve Karar Yetersayıları

TTK'nın 421'inci maddesinin birinci fıkrasında "Kanunda veya esas sözleşmede aksine hüküm bulunmadığı takdirde, esas sözleşmeyi değiştiren kararlar, şirket sermayesinin en az yarısının temsil edildiği genel kurulda, toplantıda mevcut bulunan oyların çoğunluğu ile alınır. İlk toplantıda öngörülen toplantı nisabı elde edilemediği takdirde, en geç bir ay içinde ikinci bir toplantı yapılabilir. İkinci toplantı için toplantı nisabı, şirket sermayesinin en az üçte birinin toplantıda temsil edilmesidir. Bu fıkra öngörülen nisapları düşüren veya nispî çoğunluğu öngören esas sözleşme hükümleri geçersizdir." hükmü yer almaktadır.

Söz konusu hüküm gereği, esas sermaye sistemine tabi olan sigorta ve reasürans şirketlerinde, iç kaynaklardan sermaye artırımına gidilebilmesi için, genel kurul toplantısında

şirket sermayesinin en az yarısını temsil eden ortakların yahut temsilcilerinin hazır bulunması, bu sağlanamadığı takdirde en geç bir ay içerisinde ikinci bir toplantının yapılması ve bu toplantıda da şirket sermayesinin en az üçte birinin temsil edilmesi ve her iki halde de sermaye artırım kararının toplantıda hazır bulunan oyların çoğunluğu ile alınması gerekir. Bir aylık sürenin geçirilmesi halinde ise ilk toplantıya ilişkin nisaplar aranır, diğer bir deyişle şirket sermayesinin en az yarısının temsil edildiği genel kurulda, toplantıda mevcut bulunan oyların çoğunluğu ile karar alınır.

Bununla birlikte, pay senetleri Borsa İstanbul (BIST) da işlem gören ve esas sermaye sistemine tabi olan sigorta şirketlerinde, iç kaynaklardan sermaye artırımını için, esas sözleşmelerinde artırılmış bir nisap öngörülmediği takdirde, genel kurulun sermayenin *en az dörtte birini* karşılayan ortakların veya temsilcilerinin varlığıyla toplanması ve toplantıda hazır bulunan *oyların çoğunluğu* ile karar verilmesi yeterli sayılır. Bu yetersayının toplantı süresince korunması şarttır. İlk genel kurul toplantısında, toplantı yetersayısına ulaşamadığı takdirde, ikinci toplantının yapılabilmesi için herhangi bir toplantı yetersayısı aranmaz. İç kaynaklardan sermaye artırım kararı toplantıda hazır bulunan oyların çoğunluğu ile verilir.

Kayıtlı sermaye sistemine tabi sigorta ve reasürans şirketlerinde iç kaynaklardan sermaye artırımına yönetim kurulu tarafından karar verileceğinden, bu durumda da yönetim kurulu toplantı ve karar yetersayılarının sağlanması gerekir. Eğer şirketin esas sözleşmesinde aksine ağırlaştırıcı bir hüküm yok ise yönetim kurulu üye tam sayısının çoğunluğu ile toplanır ve iç kaynaklardan sermaye artırım kararını toplantıda hazır bulunan üyelerin çoğunluğu ile alır. Bu kural yönetim kurulunun elektronik ortamda yapılması hâlinde de uygulanır. İç kaynaklardan sermaye artırım hususunun görüldüğü yönetim kurulu toplantısında eğer oylar eşit çıkar ise konu gelecek toplantıya bırakılır. İkinci toplantıda da eşitlik olursa iç kaynaklardan sermaye artırım önerisi reddedilmiş sayılır. İç kaynaklardan sermaye artırımının yönetim kurulu toplantısı yapılmaksızın karara bağlanmak istenmesi, diğer bir ifadeyle sirküler tipi karar alınması halinde ise en az üye tam sayısının çoğunluğunun yazılı onayı aranır.

9. İç Kaynaklardan Sermaye Artırımının Tescil ve İlanı İçin Ticaret Siciline Verilecek Belgeler

Sermaye artırımının ticaret siciline tescili kurucu etkiye sahiptir²⁰. Bu nedenle, sigorta

ve reasürans şirketlerinin iç kaynaklarından yapacağı sermaye artırımı, ancak ticaret siciline tescil ile hüküm ifade eder. Sermaye artırım kararı üçüncü kişilere karşı tescilin ilanından önce hüküm ifade etmez.

İç kaynaklardan sermaye artırımına ilişkin yetkili organ (genel kurul veya yönetim kurulu) kararı, sigorta ve reasürans şirketlerinin yönetim kurulu tarafından, şirket merkezinin ve şubelerinin bulunduğu yerin ticaret siciline tescil edilir; ayrıca ilâna bağlı hususlar ilân ettirilir. Tescil ve ilân edilen karar ayrıca şirketin internet sitesine konur.

Sigorta ve reasürans şirketlerinin iç kaynaklardan sermaye artırımını tescil ettirmek için ticaret sicili müdürlüğüne vereceği belgeler şunlardır:

- a) İç kaynaklardan sermaye artırımına dair esas sözleşme değişikliği için Bakanlık (Ticaret Bakanlığı' Maliye ve Hazine Bankalığı) ve varsa diğer resmî kuruumlardan alınan izin veya uygun görüş yazısı.
- b) Eğer şirket esas sermaye sistemine tabi ise iç kaynaklardan sermaye artırımına ilişkin genel kurul kararının, kayıtlı sermaye sistemine tabi ise yönetim kurulu kararının noter onaylı örneği.
- c) Yönetim kurulu tarafından düzenlenmiş sermaye artırım beyanı.

d) Sermaye artırımı, iç kaynakların yanı sıra sermaye taahhüdü yoluyla birlikte yapılıyorsa, sermayenin tamamının ödendiğine, karşılıksız kalıp kalmadığına ve şirket özvarlığının tespitine, iç kaynaklardan karşılanan tutarın şirket bünyesinde gerçekten var olduğuna ilişkin denetçinin raporu²¹, taahhüt yoluyla artırılan sermayeyi oluşturan payların tamamının taahhüt olunduğunu gösterir değişik şirket sözleşmesi metni, nakden taahhüt edilen pay bedellerinin en az yüzde yirmibeşinin Kanun'a uygun olarak bankaya yatırıldığını gösterir banka mektubu.

e) Genel kurul veya yönetim kurulunun sermayenin artırılmasına ilişkin kararı imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal edici mahiyette ise, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun alacağı kararın noter onaylı örneği ile genel kurul kararına olumsuz oy verenlerin, en az

²¹ Çalışmamızın önceki bölümlerinde de belirtildiği üzere, sermaye artırımının sadece iç kaynaklardan yapılması durumunda, şirket sermayesinin özvarlık içinde korunduğunu, iç kaynaklardan karşılanan tutarın şirket bünyesinde gerçekten var olduğunu doğrulayan yönetim kurulunun açık ve yazılı beyanı ile genel kurul tarafından onaylanmış yıllık bilanço, bilanço tarihinin üzerinden altı aydan fazla zaman geçmiş olması halinde ise yönetim kurulu tarafından onaylanmış ara bilançonun müdürlüğe verilmesi halinde, bu rapor aranmaz.

²⁰ Korkut, 2013, s.276

nisabı oluşturan sayıda imzalarını içeren liste ve ortak bir tebligat adresi.

- f) 4054 sayılı Kanun'un 39'uncu maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine göre yapılacak ödemeye dair banka dekontu²².

10. İç Kaynaklardan Sermaye Artırımı Sonucunda Bedelsiz Pay İktisabı

TTK'nın m.462/f.3 hükmü uyarınca, iç kaynaklardan yapılan sermaye artırımı, genel kurul veya yönetim kurulu kararının ve esas sözleşmenin ilgili maddelerinin değişik şeklinin tescili ile kesinleşir. Tescil ile birlikte sigorta ve reasürans şirketlerinin ortakları artırımı öncesindeki paylarının sermayeye oranına göre bedelsiz payları kendiliğinden iktisap ederler.

Söz konusu düzenleme uyarınca, iç kaynaklardan yapılan artırımın kesinleştiği an, eski pay, bedelsiz pay ile donanmış olarak yani, eski pay+bedelsiz paydan oluşan pay şeklinde doğar. Doğma kendiliğindedir. Yoksa şirket genel kurulunun veya yönetim kurulunun, bedelsiz payın iktisabına ilişkin bir kararına ne gerek vardır

²² Anılan Yasa hükmü uyarınca, ister nakdî, ister aynî isterse de iç kaynaklardan olsun sermayesini artıran sigorta ve reasürans şirketi, sermayenin artan kısmının *onbinde dördünü* Rekabet Kurumu'nun hesabına yatırmak zorundadır.

ne de anılan organların böyle bir karar almaya yetkileri vardır. Bu hüküm uyarınca, bedelsiz paya ilişkin eski paya bağlı hak bir rüçhan hakkı değildir²³. Dolayısıyla, 462'nci maddenin üçüncü fıkrasının son cümlesinde de ifade edildiği üzere, bedelsiz paylar üzerindeki hak ne kaldırılabilir ne sınırlandırılabilir ne de bu haktan vazgeçilebilir.

11. İç Kaynaklardan Sermaye Artırımında Yasal Sürelere ve Yükümlülöklere Uymamanın Müeyyideleri

Ticaret Sicili Yönetmeliği'nde sermaye artırımının bildirimi için 30 günlük bir süre öngörölmüştür. Bu çerçevede, iç kaynaklardan yapılan sermaye artırımının tescili; esas sermaye sisteminde genel kurul, kayıtlı sermaye sisteminde ise sermaye artırımı işlemlerinin tamamlandığına ilişkin yönetim kurulu kararının alınmasını izleyen *otuz gün içinde* sigorta ve reasürans şirketlerinin yönetim kurulu tarafından şirket merkezinin bulunduğu yer ticaret sicili müdürlüğünden yazılı olarak talep edilir.

Fakat, Ticaret Sicili Yönetmeliği'ndeki bu 30 günlük süreye karşılık, TTK'nın m.456/f.3 hükmünde, sermaye artırımının tescili için genel kurul veya yönetim kurulu ka-

²³ Türk Ticaret Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu

rarı tarihinden itibaren *üç aylık bir süre öngörölmüş ve bu süreye uymama hali ağır bir yaptırıma bağlanmıştır*. Anılan fıkra hükmüne göre sigorta ve reasürans şirketlerinin iç kaynaklardan sermaye artırımı, genel kurul veya yönetim kurulu kararı tarihinden itibaren *üç ay içinde tescil edilemediği takdirde*, sermaye artırımına ilişkin organ kararı (genel kurul veya yönetim kurulu kararı) ve alınan Bakanlık izinleri geçersiz hâle gelir²⁴. Söz konusu düzenleme, sürüncemede bırakılan sermaye artırımlarını geçersiz sayarak uygulamadaki bir ihtiyaca cevap vermek amacıyla getirilmiştir²⁵.

Bu konuda getirilen diğer bir ağır yaptırım da şirketin feshinin gündeme gelmesidir. Zira TTK'nın 456'ncı maddesinin dördüncü fıkrası fesih davası ilkelerinin sermaye artırımlarında da kıyas yolu ile uygulanmasını sağlamaktadır. Atıf yapılan hükümlerin kıyas yoluyla uygulanacağı öngöröldüğüne göre, TTK m. 353/1 uyarınca sermaye artırımı işleminin yokluğuna veya butlanına karar verilemeyecek, ancak 3 aylık hak düşürücü süre içerisinde fesih davası açılacaktır. Çünkü sermaye artırımında

²⁴ Halka açık anonim ortaklıklarda, sermaye artırımı nedeniyle SPK'ya yapılan başvurularda Kurul'da geçen inceleme süresi, TTK'nın 456'ncı maddesindeki sermayenin tescil edilmesine ilişkin sürenin hesaplanmasında dikkate alınmaz.

²⁵ Türk Ticaret Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu

da ticaret siciline tescil kurucu etkiye sahiptir. Sermaye artırımının ticaret siciline tescil edilerek kesinleşmesinden sonra artırımdan dönülmesi mümkün değildir. Ticaret siciline tescilin her türlü sakatlığı onarması ilkesi sermaye artırımını bakımından da geçerli olup, sermaye artırımının tescilinden sonra butlanı veya yokluğuna hükmedilemeyecektir²⁶.

Buna karşılık, TTK'nın m.456/f.4 hükmü uyarınca, iç kaynaklardan sermayenin artırılmasında kanun hükümlerine aykırı hareket edilmek suretiyle, alacaklıların, pay sahiplerinin veya kamunun menfaatleri önemli bir şekilde tehlikeye düşürülmüş veya ihlâl edilmiş olursa, sigorta ve reasürans şirketlerinin yönetim kurulunun, Ticaret Bakanlığının, ilgili alacaklının veya ortağın istemi üzerine şirketin merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesince şirketin feshine karar verilir. Ancak fesih davasının, iç kaynaklardan sermaye artırım kararının ilânından²⁷ itibaren *üç aylık* hak düşürücü süre içinde açılması şarttır.

Mahkeme, eksikliklerin giderilebilmesi, esas sözleşmeye veya kanuna aykırı hususların düzeltilebilmesi için sigorta ve reasürans şirketlerine süre de verebilir. Dava dilekçesine deliller ile gerekli bütün bilgiler

eklenir. Yargılama aşamasında delil sunulamayacağı gibi bir davanın beklenilmesi ve bilgi getirtmesi de mahkemeden istenemez. Somut olayın haklı göstermesi halinde, mahkeme, kesin süreye bağlayarak, davacının delil sunma ve bilgi getirtme istemini de kabul edebilir. Dava, acele işlere ilişkin usule tabidir.

Davanın açıldığı ve kesinleşmiş olan mahkeme kararı, mahkemenin bildirimini üzerine, derhal ve resen ticaret siciline tescil ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde ilân olunur. Sigorta ve reasürans şirketlerinin yönetim kurulu, tescil ve ilânı yapılan hususu, ayrıca şirketin internet sitesine koyar.

11. Sigorta ve Reasürans Şirketlerinde Sermaye Artırım Kararlarının Yokluğu ve Butlanı

Çalışmamızın önceki bölümlerinde, iç kaynaklardan sermaye artırımını konusu ağırlıklı olarak ele alınmıştır. Bununla birlikte, önceki bölümlerin bazılarında da ifade edildiği üzere, sigorta ve reasürans şirketlerinde, iç kaynaklarla birlikte sermaye taahhüdü yoluyla da sermaye artırımına gidilebilir. Bu itibarla, sigorta ve reasürans şirketlerinde sermaye artırım kararlarının yokluğu ve butlanı sermaye artırımını genel başlığı altında irdelenmiştir.

Hükümsüzlük, bir hukukî işlemin baştan itibaren yok veya geçersiz olması ya da mah-

keme kararı ile iptal edilerek hüküm taşımamasıdır²⁸. Türk Hukuku'nda hükümsüzlük halleri kısaca yokluk, geçersizlik ve iptal olarak düzenlenmişse de genel kurul kararlarının hükümsüzlük halleri bakımından sayılan bu üç hale ilave olarak askıda hükümsüzlük hali de eklenmiştir. Yokluk, bir hukukî işlemin kurucu unsurlarının ve zorunlu şekil şartlarının yokluğu nedeniyle her zaman ve herkes tarafından ileri sürülebilen bir yaptırımdır. TTK'da genel kurul kararlarının butlanı düzenlendiği halde, yokluğuna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Buna rağmen öğretilde, genel kurul kararlarının yokluk yaptırımına tâbi olduğu hususunda görüş birliği oluşmuştur. Sermaye artırımına ilişkin genel kurul kararlarının yokluğunun tespiti, yasada açık bir hüküm olmasına rağmen, yokluk halinin tespiti davası ile ileri sürülebilir. Bu dava, herhangi bir zaman aşımı veya hak düşürücü süreye tâbi olmadığı gibi, herkes tarafından ileri sürülebilir ve hakim tarafından da re'sen dikkate alınır. Anonim şirket yönetim kurulu *yok* sayılan genel kurul kararlarını icra edemeyeceği gibi, bunların ticaret siciline tescili ve ilan ettilmesi de mümkün değildir.

²⁸ Turanlı, Hüsnü, Yeni Türk Ticaret Kanunu Işığında Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Hükümsüzlüğü, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.17, S.1-2, 2013, s.939, 940, 947

²⁶ Korkut, 2013, s.276

²⁷ Korkut, 2013, s.277

Buna rağmen bir şekilde ticaret siciline tescil ve ilân edilmiş olsa dahi, tescil yok hükmündeki kararı ihya etmez, diğer bir deyişle tescil, yok sayılan genel kurul kararına geçerlik kazandırmaz²⁹.

Türk Borçlar Kanunu'na göre butlan, bir hukukî işlemin, hukuk düzeni tarafından öngörülen geçerlilik şartlarını içermemesi nedeniyle başlangıçtan itibaren hüküm ve sonuç doğurmamasıdır. Geçersizlik halleri bir genel kural olan 6098 sayılı TBK'nın 27'nci maddesinde (818 sayılı eski Borçlar Kanunu'nun 19. ve 20. maddeleri) düzenlenmiştir. Buna göre, bir genel kurul kararı konusu bakımından, *kamu düzenine, emredici hükümlere, ahlâk ve adaba, kişilik haklarına aykırı veya konusu bakımından imkânsız ise geçersizdir*. Bu durumda genel kurul kararı mevcut olmakla beraber, ölü doğmuştur. Diğer bir deyişle, genel kurul kararı şekil ve usul bakımından geçerli olmakla beraber, konusu itibarıyla Borçlar Kanunu'nun 27'nci maddesi hükümlerine aykırı ise geçersizdir, yani hukuken hiçbir hüküm ifade etmez³⁰. Genel olan bu düzenleme yanında, TTK'nın 447'nci maddesinde genel kurul kararlarının butlan halleri özel

olarak düzenlenmiştir³¹. TTK'nın 447'nci maddesi gereği, sigorta ve reasürans şirketlerinin genel kurulunun, özellikle, şirket ortaklarının, genel kurula katılma, asgarî oy, dava ve kanundan kaynaklanan vazgeçilemez nitelikteki haklarını sınırlandıran veya ortadan kaldıran kararları ile şirketin temel yapısını bozan veya sermayenin korunması hükümlerine aykırı olan kararları batıldır.

Bazen butlan ile yokluk halleri karıştırılmaktadır. Butlan ve yokluk ile malul kararlar, sonuçta hukuken aynı anlamı, yani hükümsüzlüğü, geçersizliği ifade eder. Yargıtay kararlarında da genel kurul kararlarının yok veya hükümsüz olduğu görüşü kabul edilmektedir. Pulaşlı'ya göre, yok sayılan karar ile batıl (geçersiz) bir karar arasında hukukî sonuç bakımından hiçbir fark yoktur; hukukî açıdan her ikisinin de baştan itibaren hiçbir etkisi ve hükmü yoktur. Fark sadece teoriktir; yoklukla malul genel kurul kararı "*kurucu unsurları içermemesi*" nedeniyle mevcut değildir; geçersiz genel kurul kararı ise, mevcut olmakla birlikte "*geçerlilik unsurlarını içermemesinden*" dolayı ölü doğmuştur³².

Diğer yandan, yönetim kurulu kararlarının butlanı, TTK'

nın 391'inci maddesinde hükme bağlanmış ve "yönetim kurulunun kararının batıl olduğunun tespiti mahkemeden istenebilir" denilmiştir. Anılan maddede, "özellikle" ibaresi kullanılarak en çok rastlanılan batıl kararlar örneklerle gösterilmiştir. Söz konusu düzenlemeye göre, yönetim kurulunun, özellikle;

- a) Eşit işlem ilkesine aykırı olan (*TTK'nın 357'nci maddesine göre, pay sahipleri eşit şartlarda eşit işleme tâbi tutulur. Madde gerekçesine göre, en çok rastlanan geçersiz yönetim kurulu kararları, eşitlik ilkesine aykırı olanlardır. Sermaye artırımında bazı pay sahiplerinin rüçhan hakkı kısıtlanırken, diğer pay sahiplerinin rüçhan hakkına dokunulmaması yönündeki karar bu duruma örnek verilebilir.*),
- b) Anonim şirketin temel yapısına uymayan (*örneğin; bütün pay sahipleri için bilânço açıklarını kapatmak amacıyla ek ödeme yükümü getiren bir yönetim kurulu kararı anonim şirketin temel yapısının bir tanımlayıcı ögesi olan pay sahiplerinin sınırlı sorumluluğu ilkesine aykırıdır.*) veya sermayenin korunması ilkesini gözetmeyen (*sermaye paylarına faiz ödenmesi bu kapsamda düşünülebilir*),
- c) Pay sahiplerinin, özellikle vazgeçilmez nitelikteki haklarını ihlâl eden veya bunların

²⁹ Pulaşlı, Hasan, Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Sakatlığı ve Müeyyidesi, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S.2013/1-2, s.893

³⁰ Pulaşlı, 2013, s.895

³¹ Altaş, Soner, Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlük Halleri, Legal Mali Hukuk Dergisi, C.14, S.161, 2018, s.1532

³² Pulaşlı, 2013, s.894-895

kullanılmalarını kısıtlayan ya da güçleştiren (örneğin; iptal davasının açılabilmesinin yönetim kurulunun onayına tâbi tutulması; genel kurula temsilci ile katılmasının yasaklanması),

- d) Diğer organların devredilemez yetkilerine giren ve bu yetkilerin devrine ilişkin (bütün halinde ve/veya münferit yetki devrinde) kararları batıldır³³.

Bu hükümler bağlamında, sigorta ve reasürans şirketlerinde sermaye artırım kararlarının geçersizlik hallerinden bazıları aşağıda ayrı başlıklar altında ele alınmıştır.

12.1. Önceki Sermaye Ödenmeden Sermaye Artırımına Gidilmesi

TTK'nın 456'ncı maddesi gereği, iç kaynaklardan yapılan artırım hariç, payların nakdî bedelleri tamamen ödenmediği sürece sermaye artırılamaz. Sermayeye oranla önemli sayılmayan tutarların ödenmemiş olması ise sermaye artırımını engellemez. Sermayeye oranla önemli sayılmayan tutarlar noktasında, anılan maddede konuya ilişkin herhangi bir oran yahut hesaplama yöntemi öngörülmemiş, maddenin gerekçesinde ise "nispeten ihmâl edilebilir (ifa edilmemiş) tutarlar"dan bah-

sedilmiştir. Öğretide bu oranın %2 ile %5, hatta %10 olabileceğini ileri süren görüşler bulunmaktadır³⁴. Önceki nakdî sermaye taahhütlerinin ödenmiş olmasına dair bu düzenleme, emredici hüküm olduğundan, sigorta ve reasürans şirketlerinde payların nakdî bedelleri tamamen ödenmeden dış kaynaklı sermaye artırımına gidilmesi durumunda, artırıma ilişkin genel kurul veya yönetim kurulu kararının butlanı, yani geçersizliği ileri sürülebilir.

Bu bağlamda, sigorta ve reasürans şirketlerinde iç kaynaklardan sermaye artırımını yanında sermaye taahhüdü yolu ile de sermaye artırımına gidiliyorsa, önceki sermayenin tamamının ödenmiş olması yasal şart olduğundan, bu hükme aykırılığın yaptırımı butlan olarak karşımıza çıkar. Sigorta ve reasürans şirketlerinde sermaye artırımının sadece iç kaynaklardan yapılması halinde ise önceki sermayenin tamamen ödenmiş olması gerekmediğinden bu husus bir geçersizlik sebebi olarak değerlendirilmez.

12.2. Gerekli Yetersayı Sağlanmadan Sermaye Artırım Kararı Alınması

Sermaye artırım kararlarında geçersizliğe sebebiyet veren

bir diğer husus, toplantı ve karar yetersayılarıdır. Esas sermaye sisteminde, sermaye artırımına ilişkin genel kurul toplantı ve karar yetersayıları için, TTK'nın 421'inci maddesinin birinci fıkrası hükmüne uyulur. Esas sermayeyi artırma kararı aynı zamanda esas sözleşme değişikliğini gerektirdiğinden, TTK, sözleşme değişikliklerine ilişkin genel kurul toplantılarında, ağırlaştırılmış toplantı ve karar yetersayıları aranmıştır. Şirketin esas sözleşmesinde aksine hüküm bulunmadığı takdirde, sermaye artırım kararı, şirket sermayesinin en az yarısının temsil edildiği genel kurulda, toplantıda mevcut bulunan oyların çoğunluğu ile alınır. İlk toplantıda öngörülen toplantı nisabı elde edilemediği takdirde, en geç bir ay içinde ikinci bir toplantı yapılabilir. İkinci toplantı için toplantı nisabı, şirket sermayesinin en az üçte birinin toplantıda temsil edilmesidir. İkinci toplantıda da sermaye artırım kararı, toplantıda hazır bulunan payların çoğunluğu ile alınır. Bu nisapları düşüren veya nispi çoğunluğu öngören esas sözleşme hükümleri geçersizdir. İkinci toplantıda da toplantı yetersayısına ulaşılamaması durumunda, süreç baştan işlemeye başlar, yani, sermaye artırım konusunun görüşülebilmesi için, şirket sermayesinin en az yarısına sahip olan pay sahiplerinin veya temsilcilerinin hazır bulunmaları koşulu aranır.

³³ Altaş, Soner, Anonim Şirkette Yönetim Kurulu Karar Yetersayıları ve Kararların Hükümsüzlüğü, Legal Mali Hukuk Dergisi, C.13, S.151, 2017, s.1690

³⁴ Bahtiyar, Mehmet, Ortaklıklar Hukuku, Beta Yayınevi, İstanbul, 2012, s.266; Pulaşlı, Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi C.2, Adalet Yayınevi, Ankara, 2011, s.1605

Dolayısıyla, esas sermaye sistemine tabi sigorta ve reasürans şirketlerinde, toplantı ve karar yetersayısına uyulmadan alınan sermaye artırım kararları yoklukla malul olup hüküm doğurmaz. Yargıtay, yok sayılan kararlarla ilgili olarak, iptal davası için öngörülen üç aylık sürenin değil, genel kuralların uygulanacağına hükmetmiştir³⁵; dolayısıyla, sermaye artırım kararının geçersizliğinin tespiti davası üç aylık süreye bağlı olmaksızın her zaman için açılabilir.

Kayıtlı sermaye sistemine tabi olan sigorta ve reasürans şirketlerinde sermaye artırımına gidilebilmesi içinse, TTK'nın m.390/f.1 hükmü gereği, şirket esas sözleşmesinde aksine ağırlaştırıcı bir hüküm yok ise yönetim kurulu üye tam sayısının çoğunluğu ile toplanır ve kararlarını toplantıda hazır bulunan üyelerin çoğunluğu ile alır. TTK'nın getirdiği bu yeni düzenleme, toplantı ve karar nisabının esas sözleşmeye konulacak bir hükümle ağırlaştırılmasına izin vermekte, ancak hafifletilmesini yasaklamaktadır. Yönetim kurulunda oylar eşit olduğu takdirde o konu gelecek toplantıya bırakılır. İkinci toplantıda da eşitlik olursa söz konusu öneri reddedilmiş sayılır. Yargıtay 11. HD'nin 28.11.1985 tarihli ve E.5890, K.7155 sayılı; 06/06/1986 tarihli ve E.2687, K.3509

³⁵ Yargıtay 11.HD'nin 12.04.1983 tarihli ve E.1163, K.1914 sayılı kararı.

sayılı; 30/01/1989 tarihli ve E.4388, K.423 sayılı; 13.05.1993 tarihli ve E.6736, K.3457 sayılı; 15.10.1993 tarihli ve E.4885, K.6526 sayılı kararlarında "yönetim kurulunun toplantı ve karar yetersayısının yasaya aykırı olması durumunda, bu kararın hüküm ve sonuç doğurmayacağına" hükmedilmiştir. Öğretide de gerekli karar yetersayısı sağlanmaksızın alınan kararların hukuken doğmamış, yani yoklukla malul olduğu, dolayısıyla yokluk veya butlanla sakat yönetim kurulu kararları aleyhine her ilgilinin tespit davası açarak butlanın veya yokluğun hüküm altına alınmasını isteyebileceği kabul edilmiştir³⁶.

Yönetim kurulu kararlarının batıl olduğunun saptanması davası her zaman için açılabilir. Zira, geçersizliğin tespiti davaları herhangi bir süreye tabi değildir. Nitekim, Yargıtay da yönetim kurulu kararlarının geçersiz (batıl) olduğunun tespiti davasının her zaman açılabilirliği görüşündedir³⁷.

12.3. Sermaye Artırım Kararının Süresinde Tescil Ettirilmemesi

Sermaye artırımını ticaret siciline tescil ile hüküm ifade

³⁶ Çamoğlu, Ersin, Poroy, Reha, Tekinalp, Ünal, Ortaklıklar ve Kooperatifler Hukuku, Arıkan Yayınları, İstanbul, 2005, s.304; Eriş, Gönen, Anonim Şirketler Hukuku, Seçkin Yayınevi, Ankara, 1995, s.266

³⁷ Turanlı, 2013, s.950; Yargıtay 11.HD'nin 26.01.1989 tarihli ve E.3414, K.260 sayılı kararı

eder. Tescil kurucu etkiye sahiptir. Sermaye artırımına dayalı esas sözleşmenin değiştirilmesine ilişkin genel kurul veya yönetim kurulu kararı, yönetim kurulu tarafından, şirket merkezinin ve şubelerinin bulunduğu yerin ticaret siciline tescil edilir; ayrıca ilana bağlı hususlar ilan ettirilir; tescil ve ilan edilen karar şirketin internet sitesine konulur. Değiştirme kararı üçüncü kişilere karşı tescilden önce hüküm ifade etmez.

Bu bağlamda, sermaye artırımının, genel kurul veya yönetim kurulu kararı tarihinden itibaren *en geç üç ay içerisinde* yönetim kurulu tarafından tescil ettirilmesi gerekir. TTK'nın m.456/f.3 hükmü uyarınca, sermaye artırımını, genel kurul veya yönetim kurulu kararı tarihinden itibaren üç ay içinde tescil edilemediği takdirde, genel kurul veya yönetim kurulu kararı ve alınmışsa Bakanlık izni geçersiz hâle gelir. Söz konusu düzenleme, sürüncemede bırakılan sermaye artırımlarını geçersiz sayarak uygulamadaki bir ihtiyaca cevap vermiştir³⁸.

Sermaye artırım kararının geçersiz sayılması durumunda, sermaye artırımına iştirak taahhütleri kapsamında pay sahipleri tarafından şirketin bankadaki hesabına yatırılan ödemeler banka tarafından sahiplerine geri verilir. Ancak, bunu

³⁸ Türk Ticaret Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu

temin için sermaye artırımının zamanında tescil edilmemesi nedeniyle genel kurul veya yönetim kurulu kararının geçersiz olduğunu doğrulayan bir ticaret sicil müdürlüğü yazısının bankaya sunulması gerekir.

13. Sigorta ve Reasürans Şirketlerinde Sermaye Artırım Kararlarının İptali

Sermaye artırım kararlarının iptal halleri, esas sermaye sistemi ile kayıtlı sermaye sistemi ayrımı gözetilerek, aşağıda iki ayrı başlık altında ele alınmıştır.

13.1. Esas Sermaye Sisteminde Sermaye Artırım Kararının İptali

Esas sermaye sisteminde sermaye artırımına ilişkin genel kurul kararlarının iptali için TTK'nın 445 ve 446'ncı maddeleri uygulanır. İptal davası açabilecek kişiler, TTK'nın 446'ncı maddesinde sayılmıştır. Buna göre; şirket ortakları, yönetim kurulu, yönetim kurulu üyelerinden herhangi birisi *kanuna veya şirketin esas sözleşme hükümlerine ve özellikle dürüstlük kuralına aykırı olan sermaye artırımına ilişkin genel kurul kararı aleyhine iptal davası açabilirler.*

Sigorta ve reasürans şirketlerinin ortaklarının sermaye artırım kararı aleyhine iptal davası açma haklarını, ortağın genel kurul toplantısına katılıp

katılmamasına göre, ikili ayırma tabi tutmak mümkündür. İlk ayırım, toplantıya katılan ortağın iptal davası hakkına ilişkindir. Toplantıda asaleten yahut temsilci vasıtasıyla hazır bulunan ortağın sermaye artırım kararı aleyhine iptal davası açabilmesi için, kendisinin yahut temsilcisinin genel kurul kararına “olumsuz oy vermiş olması” ve “bu muhalefetini toplantı tutanağına geçirtmesi” zorunludur. Yoksa, toplantıda hazır bulunmak tek başına iptal davası açma hakkı vermez. Yargıtay, kararlarında bu yasal zorunluluğu göz önünde bulundurmakta ve genel kurul tutanağına muhalefetini yazdırmayan ortağın, red oyu kullanmış olsa bile, bu genel kurul kararının iptali için dava açamayacağını kabul etmektedir³⁹. Hatta, Yargıtay'a göre, oylama öncesi yapılan görüşme sırasında, bir öneriye karşı olunduğunun belirtilmesi veya ret oyu kullanılması, alınan karara muhalif olduğu anlamını taşımamaktadır⁴⁰. Ancak, oy kullanılmadığı iddiasıyla açılan iptal davasında, karşı oy yazısı (muhalefet şerhi) aranmamaktadır⁴¹.

İkinci ayırım ise, genel kurul toplantısına katılsın veya katılmasın, bütün ortakları kapsa-

maktadır. Buna göre, toplantıda –asaleten veya temsilci vasıtasıyla- hazır bulunsun veya bulunmasın, olumsuz oy kullanmış olsun ya da olmasın, her ortak;

- Çağrının usulüne göre yapılmaması⁴²,
 - Gündemin gereği gibi ilân edilmemesi⁴³,
 - Genel kurula katılma yetkisi bulunmayan kişilerin veya temsilcilerinin toplantıya katılıp oy kullanmaları,
 - Genel kurula katılmasına ve oy kullanmasına haksız olarak izin verilmemesi
- hallerinden herhangi birisinin yahut birden fazlasının meydana gelmesi ve özellikle bu

⁴² TTK'nın 414'üncü maddesine göre, sigorta ve reasürans şirketleri genel kurulu toplantıya, esas sözleşmede gösterilen şekilde, şirketin internet sitesinde ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanan ilanla çağrılır. Bu çağrı, ilan ve toplantı günleri hariç olmak üzere, toplantı tarihinden en az iki hafta önce yapılır. Ayrıca, pay defterinde yazılı pay sahipleriyle önceden şirkete pay senedi veya pay sahipliğini ispatlayıcı belge vererek adreslerini bildiren pay sahiplerine, toplantı günü ile ilanın çıktığı veya çıkacağı gazeteler, iadeli taahhütlü mektupla da bildirilir.

⁴³ TTK'nın 413'üncü maddesine göre; gündem, genel kurulu toplantıya çağırın tarafından belirlenir. Gündemde bulunmayan konular genel kurulda müzakere edilemez ve karara bağlanamaz. Ayrıca, TTK'nın 414'üncü maddesi gereği pay defterinde yazılı pay sahipleriyle önceden şirkete pay senedi veya pay sahipliğini ispatlayıcı belge vererek adreslerini bildiren pay sahiplerine, toplantı gündeminin iadeli taahhütlü mektupla bildirilmesi zorunludur.

³⁹ Yargıtay 11.HD'nin 16.11.1993 tarihli ve E.6742, K.7505 sayılı kararı.

⁴⁰ Yargıtay 11.HD'nin 06.02.2014 tarihli ve E.2014/818, K.2014/2043 sayılı kararı.

⁴¹ Yargıtay 11.HD'nin 17.05.1982 tarihli ve E.1551, K.2136 sayılı kararı.

aykırılığın ya da aykırılıkların genel kurul kararının alınmasında etkili olması halinde iptal davası açabilir⁴⁴.

Böylece, sermaye artırım kararının alındığı genel kurul toplantısına katılmayan ya da katılmayan ortak da toplantıya davetin usulüne göre yapılmadığı veya gündemin gereği gibi ilan veya tebliğ edilmediği yahut genel kurul toplantısına katılmaya yetkili olmayan kimselerin karara iştirak etmiş oldukları iddiasıyla, genel kurul kararları aleyhine iptal davası açabilir⁴⁵.

Ancak, açılacak davada, genel kurulca alınan sermaye artırım kararının, kanun, esas sözleşme ve özellikle dürüstlük aykırılığı ispat edilmedikçe, genel kurul kararları iptal edilemez⁴⁶. Ayrıca, Yargıtay, genel kurula çağrının usule aykırı yapılmış olmasının, bu genel kurulda alınan kararların geçersiz, yani batıl olmasını gerektirmeyeceğine karar vermiştir⁴⁷.

Yönetim kuruluna tanınan iptal davası açma hakkı ise,

kurul olarak kullanılacak bir haktır. TTK, bu hakkı şirketin yönetim ve temsil organı olarak yönetim kuruluna tanımıştır. Yönetim kuruluna kurul olarak tanınan bu hakkın yanında, yasa sermaye artırımına ilişkin “genel kurul kararının yerine getirilmesinin kişisel sorumluluğuna sebebiyet vermesi durumunda”, yönetim kurulu üyelerinden her birinin de iptal davası açabilmesine de imkân sağlamıştır. Burada dikkat edilecek husus, genel kurul kararının ifasının üye ya da üyeler için “kişisel sorumluluk” doğurup doğurmadığının ortaya konulmasıdır. Kişisel sorumluluk doğmuyor ise, yönetim kurulu üyesinin iptal davası açma hakkı da doğmaz⁴⁸.

Sermaye artırım kararının iptali davası sigorta ve reasürans şirketlerinin merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesi, yoksa asliye hukuk mahkemesi nezdinde açılır. Husumet şirket tüzel kişiliğine yöneltilir ve şirketi kural olarak yönetim kurulu temsil eder.

13.2. Kayıtlı Sermaye Sisteminde Sermaye Artırım Kararının İptali

Kayıtlı sermaye sisteminde sermaye artırımına yönetim kurulu karar verir. TTK'nın 390 ve 391'inci maddelerinde

yönetim kurulu kararlarının iptaline ilişkin açık bir hükme yer verilmemiş, 391'inci maddesinin gerekçesinde ise “*yönetim kurulu kararları iptal edilemez*” denilmiştir. Böylece, yasa koyucu yönetim kurulu kararlarının iptale tabi olmadığını ilke olarak kabul etmiştir⁴⁹. Ancak, TTK'da iki farklı düzenlemede yönetim kurulu kararlarının iptaline imkân tanıyan hükme yer verilmiştir. Bu düzenlemelerden birisi kayıtlı sermaye sisteminde sermaye taahhüdü yoluyla sermaye artırımının ele alındığı 460'uncü maddenin beşinci fıkrasıdır.

TTK'nın “Kayıtlı Sermaye Sisteminde (Sermaye Taahhüdü Yoluyla Artırım)” kenar başlıklı 460'uncü maddesinin beşinci fıkrasında “*Yönetim kurulu kararları aleyhine, pay sahipleri ve yönetim kurulu üyeleri, 445'inci maddede öngörülen sebeplerin varlığı hâlinde kararın ilanı tarihinden itibaren bir ay içinde iptal davası açabilirler. Bu davaya 448 ile 451'inci maddeler kıyas yoluyla uygulanır*” hükmü yer almaktadır. Atıfta bulunan 445'inci maddede ise “genel kurul kararlarının iptal sebepleri” düzenlenmiştir⁵⁰.

Bu itibarla, kayıtlı sermaye sistemine tabi olan sigorta ve

⁴⁴ Altaş, Soner, Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının İptali İçin Aranılan Koşullar, Lebib Yalkın Dergisi, 2018, S.171, s.252-253

⁴⁵ Yargıtay 11.HD'nin 14/02/2000 tarihli ve E.1999/9965, K.2000/1057 sayılı kararı.

⁴⁶ Yargıtay 11.HD'nin 20.09.1983 tarihli ve E.5602, K.5693 sayılı; 13.12.1988 tarihli ve E.4113, K.7656 sayılı; 30.09.1993 tarihli ve E.6634, K.6030 sayılı; 19.04.1996 tarihli ve E.1820, K.2657 sayılı kararları.

⁴⁷ Yargıtay 11.HD'nin 29.09.1994 tarihli ve E.2730, K.6949 sayılı kararı.

⁴⁸ Altaş, 2018/d, s.253

⁴⁹ Turanlı, 2013, s.955

⁵⁰ Altaş, Soner, Anonim Şirkette Yönetim Kurulu Karar Yetersayıları ve Kararların Hükümsüzlüğü, Legal Mali Hukuk Dergisi, C.13, S.151, 2017, s.1692-1693

reasürans şirketlerinde sermaye taahhüdü yoluyla sermaye artırımına gidilmesi halinde, pay sahipleri yahut yönetim kurulu üyelerinden bazıları, yönetim kurulunun “*kanuna veya şirketin esas sözleşme hükümlerine ve özellikle dürüstlük kuralına aykırı olan*” sermaye artırım kararı aleyhine, kararın ilanı tarihinden itibaren bir ay içinde iptal davası açabilirler.

14. Dava Açma Süreleri ve Davanın Sermaye Artırım Kararına Etkisi

Sermaye artırım kararının geçersizliğinin tespiti davası belirli bir süreye bağlı olmaksızın her zaman için açılabilir. Sermaye artırımına ilişkin genel kurul kararlarının iptali için gerekli dava açma süresi ise, esas sermaye sistemi ile kayıtlı sermaye sistemine göre farklılık arz etmektedir. Kanun veya esas sözleşme hükümlerine ve özellikle dürüstlük kuralına aykırı olan sermaye artırım kararları aleyhine; esas sermaye sisteminde genel kurul karar tarihinden itibaren üç ay içinde, kayıtlı sermaye sisteminde ise yönetim kurulunun sermaye artırım kararının ilanı tarihinden itibaren bir ay içinde, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinde iptal davası açılması gerekir. İptal davası için öngörülen bu süreler, tespit davasından farklı olarak, hak düşürücü süredir. Sürenin geçiril-

mesi ile birlikte dava açma hakkı ortadan kalkar.

Sermaye artırım kararının yoklukla malul olmaması, batıl ya da iptali kabil bir nitelik taşımaması durumunda, bu karar, toplantıda hazır bulunsun ya da bulunmasın, kararı onaylayan veya karşı oy veren bütün pay sahipleri hakkında geçerli olur. Tespit veya iptal davası açılıp da mahkemenin sermaye artırım kararının iptali veya butlanı yönünde karar vermesi halinde ise, sermaye artırım kararı (ister genel kurul isterse yönetim kurulu kararı olsun) bütün sonuçlarıyla birlikte geriye etkili olarak ve herkes için ortadan kalkar, şirketin esas veya çıkarılmış sermayesi artırım öncesindeki seviyeye iner ve sermaye artırım taahhüdünde bulunanların taahhütleri hükümsüz hale gelir⁵¹.

15. Sermaye Artırımında Kanuna Aykırılık Nedeniyle Şirket Aleyhine Fesih Davası Açılması

TTK'nın 456'ncı maddesinin dördüncü fıkrasında “*353 ve 354'üncü maddeler ile 355'inci maddenin birinci fıkrası tüm sermaye artırım türlerine kıyas yoluyla uygulanır.*” hükmüne yer verilerek, fesih davası ilkelerinin sermaye artırımlarında da kıyas yolu ile uygulanması öngörülmüştür. Anı-

⁵¹ Pulaşlı, 2011, s.1704

lan madde, sermaye artırımına ilişkin ortak hükümleri düzenlediğinden, tüm sermaye artırım türlerine uygulanacaktır.

Bu çerçevede, sermayenin artırılmasında kanun hükümlerine aykırı hareket edilmek suretiyle, alacaklıların, pay sahiplerinin veya kamunun menfaatleri önemli bir şekilde tehlikeye düşürülmüş veya ihlâl edilmiş olursa, sigorta ve reasürans şirketlerinin feshi talep edilebilir. Fesih davasını, yönetim kurulu, Ticaret Bakanlığı, ilgili alacaklı veya pay sahiplerinden herhangi birisi açabilir. Ancak, fesih davasının, sermaye artırım kararının tescil ve ilânından itibaren *üç aylık* hak düşürücü süre içinde açılması şarttır. Anılan süre hak düşürücü olduğundan, üç aylık sürenin geçmesi ile birlikte fesih davası açılabilmesi mümkün değildir.

Dava, sigorta ve reasürans şirketlerinin merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinde açılır ve mahkemece şirketin feshine karar verilir. Mahkeme, eksikliklerin giderilebilmesi, esas sözleşmeye veya kanuna aykırı hususların düzeltilebilmesi için şirkete süre de verebilir.

16. Sermaye Artırım İşlemlerinde Hukukî ve Cezaî Sorumluluk Doğurabilecek Haller

TTK'nın m.553/f.1 hükmüne göre, sigorta şirketinin yönetim

kurulu üyeleri ile yöneticileri, kanundan ve esas sözleşmeden doğan yükümlülüklerini kusurlarıyla ihlâl ettikleri takdirde hem şirkete hem pay sahiplerine hem de sigorta şirketinin alacaklılarına karşı verdikleri zarardan sorumludurlar. Yükümlülük, yönetim kurulu ile yöneticilerin kanunda ve esas sözleşmede öngörülen hususlardaki yapma ve yapmama zorunluluklarını ifade eder. Sorumluluk hükmü hem doğrudan hem de dolaylı zarara uygulanır. TTK'da zararın yönetim kurulu üyeleri ya da yöneticilerden talep edilmesi, yani aktif dava ehliyetinin sigorta şirketlerinde olması öngörülmüş, şirketin ihmâli veya sorumluların şirkete hâkim olmaları sebebiyle davayı açamamaları olasılığı düşünülerek, zararın tazmini davasını açmak hakkı şirketin pay sahibine de verilmiştir. Yönetim kurulu üyelerinin ve yöneticilerin sorumluluğunda diğer sorumluluk hallerindeki gibi zarar görenin zararının tazmin edilmesi amaçlanır. Tazminatın söz konusu olabilmesi için de zarar, hukuka aykırılık, kusur ve illiyet bağı şartları aranır. Kusurlu olmadığını ispat eden üye veya yönetici sorumluluktan kurtulur⁵².

Sigorta ve reasürans şirketlerinin yönetim kurulu üyeleri ile yöneticilerinin sorumlulukları, 553'üncü maddedeki genel sorumluluk hükmü dışında,

TTK'nın 549 ile 552'nci maddelerindeki hükümlere de tabidir. Sermaye artırımını ile yakından ilişkili özel nitelikli bu sorumluluk halleri, aşağıda başlıklar halinde ele alınmıştır.

16.1. Sermaye Artırımına İlişkin Belgelerin ve Beyanların Kanuna Aykırı Olması

TTK'nın 549'uncu maddesinde "*Şirketin kuruluşu, sermayesinin artırılması ve azaltılması ile birleşme, bölünme, tür değiştirme ve menkul kıymet çıkarma gibi işlemlerle ilgili belgelerin, izahnamelerin, taahhütlerin, beyanların ve garantilerin yanlış, hileli, sahte, gerçeğe aykırı olmasından, gerçeğin saklanmış bulunmasından ve diğer kanuna aykırılıklardan doğan zararlardan, belgeleri düzenleyenler veya beyanları yapanlar ile kusurlarının varlığı hâlinde bunlara katılanlar sorumludur.*" hükmüne yer verilmiştir.

Anılan maddede "şirketin kuruluşu, sermayesinin artırılması ve azaltılması ile birleşme, bölünme, tür değiştirme ve menkul kıymet çıkarma" halleri sayılmakla birlikte, madde metninde "gibi" ibaresi kullanıldığından sorumluluk doğuran haller sınırlı sayıda değildir. Madde, esasında, anılan işlemler bağlamında düzenlenen belgelere işaret etmektedir. Belgeler doğru olmama, gerçeği yansıtmama, sahtelik ve hile gibi açıkça belirtilen hukuka aykırı-

lıklar ile diğer kanuna aykırılıklar çerçevesinde düzenlenmiştir. Hükümde sadece izahname anılmış olmasına rağmen halka açılmayla ilgili her türlü belge hükmün kapsamındadır⁵³.

Bu özel sorumluluk türünde aktif dava ehliyeti, "zarar görenler"e ait olup bunlar somut olayın özelliklerine göre pay sahipleri, bu sıfatı bu işlemler dolayısıyla yitirenler, menkul değerleri alanlar, bu menkul değerlerin sonraki müktesipleri olabilir. Pasif dava ehliyeti ise "düzenleyenler" ile maddede anılan eylemlere "katılanlar"dır. Madde "düzenleyen" ile "katılanlar"ın tanımını yapmamış, ancak bunları farklı sorumluluk sistemlerine bağlamıştır. Düzenleyenler için kusursuz, katılanlar bakımından kusurlu sorumluluk kabul edilmiştir. Sorumluluk şartları ise kanuna aykırı, doğru olmayan, gerçeği dürüst bir şekilde yansıtmayan beyanlar ve bazı hususların gizlenmiş olması, bundan zarar doğmuş bulunması ve uygun nedensellik bağıdır. Birlikte zarar verilmesi halinde ise müteselsil sorumluluğa ilişkin hüküm uygulanır⁵⁴.

Belge ve beyanların doğru olmamasından doğan sorumluluğun niteliği, sorumlu olanların sıfatlarına göre değişir. Kurucu, yönetici ve şirket çalışanı (avukat, muhasebeci, mali müşavir) gibi şirket ile arasında

⁵³ Türk Ticaret Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu.

⁵⁴ Türk Ticaret Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu.

⁵² Altaş, 2018/b, s.30

hukukî ilişki bulunanların sorumluluğu sözleşmeseldir. Sorumlu, üçüncü kişi konumundaysa haksız fiil sorumluluğu söz konusu olur⁵⁵.

Diğer yandan, TTK'nın 562'nci maddesinin sekizinci fıkrası uyarınca, sigorta ve reasürans şirketinin sermayesinin artırılması ile ilgili belgelerin, izahnamelerin, taahhütlerin, beyanların ve garantilerin sahte olarak düzenlenmesi ve ticarî defterlere kasıtlı olarak gerçeğe aykırı kayıt yapılması durumunda, bu belgeleri düzenleyenlere ve kayıtları yapanlara *bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası* verilir⁵⁶.

16.2. Sermaye Hakkında Yanlış Beyanlarda Bulunulması ve Ödeme Yetersizliğinin Bilinmesi

TTK'nın 550'nci maddesinin birinci fıkrasına göre; sigorta ve reasürans şirketlerinde sermaye tamamıyla taahhüt olunmamış veya karşılığı kanun veya esas sözleşme hükümleri gereğince ödenmemişken, "taahhüt edilmiş veya ödenmiş gibi gösterenler ile kusurlu olmaları şartıyla, şirket yetkilileri", bu payları üstlenmiş kabul edilirler ve payların

karşılıkları ile zararı faiziyle birlikte müteselsilen öderler.

"Sermayenin korunması" ilkesinin bir uygulaması olan bu hüküm, aynı ilke bağlamında öngörülmüş bulunan ve bir önceki başlıkta izah edilen "belgelerin ve beyanların kanuna aykırı olması"na ilişkin 549'uncu maddenin de tamamlayıcısıdır⁵⁷. Ayrıca, m.550/f.2 hükmü gereği, sermaye taahhüdünde bulunanların ödeme yeterliliğinin bulunmadığını bilen ve buna onay verenler, söz konusu borcun ödenmesinden doğan zarardan sorumlu olurlar. Hüküm kusur ilkesine dayalı bir sorumluluğu düzenlemektedir⁵⁸.

TTK'nın 550'nci maddesinde yer alan bu özel sorumluluk üç farklı hali içerir:

- a) Birinci halin konusu, esas sermayenin tamamen taahhüt edilmemişken taahhüt edilmiş gibi gösterilmesidir. Oysa, esas sermaye sisteminin kabul edildiği hallerde şirketin kuruluşu ve sermaye artırılması sırasında sermayenin tamamının taahhüt edilmesi zorunludur.
- b) İkinci hal, payları üstlenenlerin bazılarının bu borcu taahhüt anındaki maddi olanaklarına, nesnel şartlara ve yansız bir değerlemeye göre ifa edemeyeceklerini, kuruculardan birinin veya bazılarının bilmelerine

rağmen, bunların bu duruma göz yummuş olmalarıdır. Bedelinin tamamen ödenmeyeceği daha başlangıçta bilindiği halde taahhüdün kabul edilmesi, sermayenin o payların bakiye borçları tutarınca karşılıksızlığının hoş görülmesi, sermayenin tamamının taahhüt edilmemesi demektir.

- c) Üçüncü hal, kanuna veya esas sözleşmeye göre pay bedellerinin peşinen ödenmesi gereken miktarının kısmen veya tamamen ödenmemiş olmasına rağmen, ödenmiş gibi gösterilmesidir. Bu yolsuzluk şirketin defterlerinde sahte kayıt olarak görülür.

Her üç halde de şirket, pay sahipleri ve üçüncü kişiler aldatılmıştır. Bu sebeple, TTK özel bir sorumluluk hükmü öngörmek gereğini duymuştur⁵⁹.

Bunun yanı sıra, TTK'nın 562'nci maddesinin sekizinci fıkrası uyarınca, sigorta ve reasürans şirketinin sermayesini taahhüt edilmiş veya ödenmiş gibi gösterenler ile şirket yetkilileri (kusurları var ise) ve sermaye taahhüdünde bulunanların ödeme yeterliliğinin bulunmadığını bildiği halde bu işleme onay verenler, *üç aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası* ile tecziye edilirler⁶⁰.

⁵⁵ Tekinalp, Ünal, Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2015, s.367.

⁵⁶ Altaş, Soner, Türk Ticaret Kanunu'nda Öngörülen Hapis ve Para Cezaları-I, Yaklaşım Dergisi, S.254, 2014, s.242-243

⁵⁷ Türk Ticaret Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu.

⁵⁸ Türk Ticaret Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu.

⁵⁹ Tekinalp, 2015, s.368-369.

⁶⁰ Altaş, 2014, s.242-243

16.3. Aynî ve İşletmelere Değer Biçilmesinde Yolsuzluk Yapılması

TTK'nın 551'nci maddesine göre, aynî sermayenin veya devralınacak işletme ile aynîların değerlemesinde emsaline oranla yüksek fiyat biçenler, işletme ve aynînin niteliğini veya durumunu farklı gösterenler ya da başka bir şekilde yolsuzluk yapanlar, bundan doğan zarardan sorumludur.

Anılan madde hükmünün uygulanabilmesi için hile yapılmasına gerek yoktur. Aynî sermayeye emsaline nazaran yüksek fiyat biçilmiş olması veya işletme veya aynînin niteliğinin (meselâ, arsa iken bina; sosyal amaçlı yapı iken üretim birimi; mesken iken turistik tesis gösterilmesi gibi) veya durumunun (meselâ, imar durumu yokken varmış gibi gösterme; imar durumunu olduğundan iyi gösterme; imar durumu hakkında belirtme yapmama gibi) farklı gösterilmesi veya başka bir tarzda yolsuzluk yapılması (kurucular kabul etmemişken etmiş göstermek; mahkeme bilirkişisi yerine özel bilirkişiden rapor almak vs. gibi) yeterlidir. Madde hükmü kusur esasına dayalıdır. Bu, özellikle “emsaline oranla yüksek” ibaresi yönünden önem taşır. Aktif dava ehliyeti şirkete, pay sahiplerine ve alacaklılara aittir. Pasif dava ehliyeti somut olaya göre belirlenir. Düzenlemenin gerekçesinde, ayrıca “Madde kaleme alınırken ‘yükseklik’, ‘açık’, ‘önemli

derecede yüksek”, “aşırı” gibi sıfatlara bilinçli olarak yer verilmemiştir. Bunun iki sebebi vardır: Bir taraftan bu sıfatların yorum güçlükleri doğuracağından, diğer taraftan da ölçümü altındaki farkların yasal kabul edileceğinden endişe edilmiştir. Oysa mahkeme konuyu hem kusur araştırması hem de takdir hakkı bağlamında karara bağlar. Kusursuz sorumluluk, değerlendirme, emsal belirleme hatalarının bile sorumluluk doğurmasına yol açardı.” denilmiştir⁶¹.

TTK'nın 551'inci maddesinde düzenlenen değerlendirme yolsuzluğu, öğretide dört gruba ayrılmıştır⁶². Bu dört grup yolsuzluk kısaca aşağıda açıklanmıştır.

16.3.1. Aynî Sermayenin veya Devralınacak İşletme ile Aynîların Değerlemesinde Emsaline Oranla Yüksek Fiyat Biçilmesi: Aynî sermayenin veya devralınacak işletme ile aynîların değerlemesinde, emsalin doğru seçilmesi, karşılaştırmanın tarafsız ve objektif uzmanlarca yapılması şarttır. Hoş görülebilir farklılıklar sorumluluğa sebep olmaz. Emsal, aynı konuda, aynı kalitede, aynı şartları haiz aynı malvarlığı unsurları anlamına gelir. Emsal, çoğul bir kelime olduğu için, uzmanların birden çok örneği ele alıp karşılaştırarak değer biçmeleri ve emsallerini göstererek, değerlemelerinin gerekçelerini

açıklamaları zorunludur. Bu konuda tek örneğin esas alınması, maddenin lafzı ve ruhu ile bağdaşmaz⁶³.

16.3.2. İşletme ve Aynînin Niteliğinin Farklı Gösterilmesi: Bu halde değerlendirme konusu işletme ile aynîların nitelikleri bilinçli olarak farklı gösterilmiş, buna dayanılarak değerlendirme konusu işletme ve aynîlara yüksek fiyat biçilmiştir. Örneğin, binasız arsa binalı; sosyal amaca tahsis edilmiş veya depo olarak kullanılan bina üretim tesisi; kalitesiz eski ve artık yün yeni ve birinci sınıf yün olarak gösterilmişse; elle çalışan makineler otomatik; dijital olmayan göstergeler dijital taksim edilmişse, değerlendirme konusu aynîların niteliklerinde yolsuzluk yapılmış demektir⁶⁴.

16.3.3. İşletme ve Aynî Durumunun Farklı Gösterilmesi: Söz konusu halde yolsuzluk, değerlendirme konusunun durumunun (yani, konumunun ve fiziki şartlarının) değişik takdim edilmesinde, bu suretle o nesneye yüksek fiyat biçilmesinde ve yüksekliğin bu yolla haklı gösterilmesindedir. Örneğin, bir arsa imar planına göre yeşil alan iken bu durum saklanmışsa; bir arsanın iki kata kadar inşaat izni varken kat sayısı fazlamış gibi değerlendirme yoluna gidilmişse veya üzerine iş merkezi ya da

⁶¹ Türk Ticaret Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu.

⁶² Tekinalp, 2015, s.372.

⁶³ Tekinalp, 2015, s.373.

⁶⁴ Tekinalp, 2015, s.373.

turistik tesis yapılması imkânı yokken bu mümkünmüş gibi arsaya değer biçilmişse; pay senetlerinin borsa fiyatları olduğundan fazla takdir edilmişse, değerlendirme konusunun durumunda yolsuzluk yapılmış demektir⁶⁵.

16.3.4. Başka Bir Şekilde Yolsuzluk Yapılması: Başka bir şekilde yapılan yolsuzluklar, ilk olarak kuruluş ve esas sözleşme ile ilgili hükümlerin, sermayenin değerini etkileyecek şekilde ihlal edilmesi suretiyle gerçekleştirilir. İkinci olarak, kuruculara, TTK'nın 348'inci maddesine aykırı bir şekilde menfaat tanınması, örtülü bir şekilde bedelsiz pay senedi verilmesi, kurucuların elindeki pay senetlerinin sermayede karşılıklarının bulunmaması da bu kategoriye giren bir yolsuzluktur. Örneğin, sermaye 5.000 adet 100 TL itibari değerde paya bölünmüşken, kurucuların elinde fazladan bedeli ödenmemiş 100 adet pay senedi bulunuyorsa, gerçekte pay adedi 5.100 olduğu halde 5.000 adet pay varmış gibi beyanda bulunulmuşsa yine başka bir şekilde yapılan yolsuzluk söz konusudur. Payları atomize olduğu halka açık anonim şirketlerde bu tür yolsuzluklara sıkça rastlanabilmektedir. Üçüncü bir yolsuzluk hali, kuruluş giderlerinin (TTK, m.349) veya kuruluş sırasında şirket adına yapılan işlemlerin ve taahhütlerin (TTK, m.355/f.1) gerçeğinden daha

yüksek değerlerle şirkete intikal ettirilmesidir. Dördüncü bir örnek, primli payların primlerinin fazla gösterilen giderler sebebiyle (TTK, m.519/f.1-a) şirketin kanunî yedek akçe hesabına düşük tutarlarla geçirilmiş olmasıdır. Değerlemenin uzman bilirkişilerce yapılmaması da bu hale giren bir diğer örnektir⁶⁶.

TTK'nın 562'nci maddesinin onuncu fıkrası, anılan fiiller için hukukî sorumluluk yanında cezaî sorumluluk da öngörmektedir. Buna göre, *“aynî sermayenin veya devralınacak işletme ile ayınların değerlendirilmesinde emsaline oranla yüksek fiyat biçenlere, işletme ve aynî niteliğini veya durumunu farklı gösterenlere ya da başka bir şekilde yolsuzluk yapanlara” doksan günden az olmamak üzere -1.800 TL'den 73.000 TL'ye kadar⁶⁷- adli para cezası”* verilir⁶⁸.

⁶⁶ Tekinalp, 2015, s.374.

⁶⁷ 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 52'nci maddesinin birinci fıkrasında adli para cezasının “beş günden az ve kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde *yediyüzotuz günden fazla olmamak üzere* belirlenen tam gün sayısının, bir gün karşılığı olarak takdir edilen miktar ile çarpılması suretiyle hesaplanan meblağın hükümlü tarafından Devlet Hazinesine ödemesi”nden ibaret olduğu belirtilmiştir. Maddenin ikinci fıkrasında ise bir gün karşılığı adli para cezasının miktarının *en az yirmi, en fazla yüz Türk Lirası* olması hükme bağlanmış ve miktarın -bu alt ve üst sınırlar arasında- kişinin ekonomik ve diğer şahsi halleri göz önünde bulundurularak takdir edileceği ifade edilmiştir. Bu hükümler çerçevesinde, anılan adli para cezasının alt sınırı 1.800 (90x20=1.800) TL,

17. Özet ve Sonuç

Sigorta ve reasürans şirketlerinde, esas sözleşme veya genel kurul kararıyla ayrılmış ve belirli bir amaca özgülenmemiş yedek akçeler ile kanunî yedek akçelerin serbestçe kullanılabilen kısımları ve mevzuatın bilançoya konulmasına ve sermayeye eklenmesine izin verdiği fonlar iç kaynaklardan sermaye artırımında kullanılabilir. İç kaynaklardan sermaye artırımına gidebilmek için önceki sermayenin ödenmiş olup olmamasına bakılmaz. İç kaynaklardan sermaye artırımına, esas sermaye sistemine tabi olan sigorta ve reasürans şirketlerinde genel kurul; kayıtlı sermaye sistemine tabi olanlarda ise yönetim kurulu karar verir. İç kaynaklardan yapılan sermaye artırımının tescili; ilgili organ kararının alınmasını izleyen otuz gün içinde yönetim kurulu tarafından şirket merkezinin bulunduğu yer ticaret sicili müdürlüğünden istenir. Sermaye artırımının, genel kurul veya yönetim kurulu kararı tarihinden itibaren üç ay içinde tescil edilememesi halinde ise, sermaye artırımına ilişkin genel kurul veya yönetim kurulu kararı ile Bakanlık izinleri geçersiz hâle gelir. Genel olarak sermaye artırımına bakıldığında ise, sınırlı sayıda olmamak kaydıyla, önceki sermaye

üst sınırı ise 73.000 (730x100 = 73.000) TL olarak hesap edilir.

⁶⁸ Altaş, 2014, s.242-243

⁶⁵ Tekinalp, 2015, s.373.

ödenmeden sermaye taahhüdü yoluyla artırıma gidilmesi, sermaye artırım kararının gerekli yetersayılar sağlanmadan alınması ve sermaye artırımının süresinde tescil ettirilmesi, sermaye artırım kararının geçersizliğini gündeme getirir. Geçersizlik, rüçhan haklarının kullanılmasında, iştirak taahhütleri, eşit işlem ilkesine aykırılık gibi hallerde de söz konusu olabilir. Kanuna, esas sözleşme hükümlerine ve özellikle dürüstlük kuralına aykırı olan sermaye artırım kararları aleyhine iptal davası da açılabilir. Sermaye artırım kararının geçersizliğinin tespiti davası belirli bir süreye bağlı olmaksızın her zaman için açılabilir. Öğretide, tespit davasının, yıllar sonra dahi olsa açılabilmesi ve kabulü halinde geçmişe dö-

nük tüm işlemleri ortadan kaldıran bir yönü olması nedeniyle, hukuk güvenliğiyle bağdaşmadığı yönünde haklı eleştiriler bulunmaktadır. İptal davasının ise esas sermaye sisteminde genel kurul karar tarihinden itibaren üç ay içinde, kayıtlı sermaye sisteminde ise yönetim kurulunun sermaye artırım kararının ilanı tarihinden itibaren bir ay içinde açılması gerekir. Sigorta ve reasürans şirketlerinin sermaye artırımında yasanın öngördüğü bazı yükümlülüklerin ihlali, başta yönetim kurulu üyeleri olmak üzere ilgililerin hukukî ve cezaî sorumluluklarını da doğurur. Ayrıca, sermaye artırımında kanun hükümlerine aykırı hareket edilmek suretiyle, alacaklıların, ortakların veya kamunun menfaatleri

önemli bir şekilde tehlikeye düşürülmüş veya ihlâl edilmiş olursa, yönetim kurulunun, Ticaret Bakanlığının, ilgili alacaklıların veya ortağın istemi üzerine şirket aleyhine fesih davası da açılabilir. Bu nedenle, sigorta ve reasürans şirketleri tarafından yapılacak sermaye artırımlarında kanunî yükümlülüklerin uyulması ve gerekli organ kararlarının yasal süreler içerisinde tescilinin sağlanması önem arz etmektedir.

Dr. Soner ALTAŞ
Sanayi ve Teknoloji
Bakanlığı
Başmüfettişi

Kaynakça:

- Altaş, Soner (2012). *Yeni TTK'da Anonim Şirketlerin Sermaye Artırımları İçin Öngörülen Temel Yenilikler ve Değişiklikler. Mali Çözüm Dergisi, S.114, s.137-148.*
- Altaş, Soner (2014). *Türk Ticaret Kanunu'nda Öngörülen Hapis ve Para Cezaları-I. Yaklaşım Dergisi, S.254, s.237-243.*
- Altaş, Soner (2017). *Anonim Şirketin Kanunî Yedek Akçeleri Hangi Koşullarda Sermaye Artırımı İçin Kullanılabilir? Yaklaşım Dergisi, S.291, s.235-238.*
- Altaş, Soner (2017). *Anonim Şirketin İhtiyari ve Olağaniüstü Yedek Akçeleri Hangi Koşullarda Sermaye Artırımı İçin Kullanılabilir? Yaklaşım Dergisi, S.292, s.247-250.*
- Altaş, Soner (2017). *Anonim Şirkette Yönetim Kurulu Karar Yetersayıları ve Kararların Hükümsüzlüğü. Legal Mali Hukuk Dergisi, C.13, S.151, s.1683-1696.*
- Altaş, Soner (2018/a). *Sigorta ile Reasürans Şirketlerinde Yasal ve İsteğe Bağlı Yedek Akçe Ayrımı. Reasürör Dergisi, S.107, s.4-17.*
- Altaş, Soner (2018/b). *Sigorta Şirketinin Yönetim Kurulu Üyeleri ile Yöneticileri Aleyhine Sorumluluk Davası Açılabilmesi İçin Gerekli Şartlar. Reasürör Dergisi, S.110, s.4-31.*
- Altaş, Soner (2018/c). *İç Kaynaklardan Sermaye Artırımında Uyulacak Kurallar ve Bunlara Uymamanın Müeyyideleri. Vergi Sorunları Dergisi, S.356, s.97-104.*
- Altaş, Soner (2018/d). *Anonim Şirkette Sermaye Artırım Kararlarının Geçersizliği ile İptali ve Hukukî Sonuçları. Vergi Sorunları Dergisi, S.358, s.107-114.*

- *Altaş, Soner (2018/e). Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlük Halleri. Legal Mali Hukuk Dergisi, C.14, S.161, s.1529-1544.*
- *Bahtiyar, Mehmet (2012). Ortaklıklar Hukuku. İstanbul:Beta Yayınevi.*
- *Biçer, Levent (2010). Anonim Şirkette Şartlı Sermaye. İstanbul:Beta Yayınları.*
- *Çamoğlu, Ersin, Poroy, Reha, Tekinalp, Ünal (2005). Ortaklıklar ve Kooperatifler Hukuku. İstanbul:Arıkan Yayınları.*
- *Çevik, Orhan Nuri (1994). Şirketler Hukuku (2.bs.). Ankara:Yetkin Yayınları.*
- *Korkut, Ömer (2013). 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirketlerde Sermaye Artırımının Geçersizliği. İÜHFİM, C.71, S.2, s.275-286.*
- *Poroy, Reha, Çamoğlu, Ersin, Tekinalp, Ünal (2010). Şirketler ve Kooperatif Hukuku. İstanbul:Vedat Yayıncılık.*
- *Pulaşlı, Hasan (2011). Şirketler Hukuku Şerhi C.2. Ankara:Adalet Yayınevi.*
- *Saraç, Tahir (2009). Anonim Şirketlerde Şarta Bağlı Sermaye Artırımı. Ankara:Asil Yayıncılık.*
- *Tekinalp, Ünal (2015). Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku. İstanbul:Vedat Kitapçılık.*
- *Turanlı, Hüsnü (2013). Yeni Türk Ticaret Kanunu Işığında Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Hükümsüzlüğü. Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.17, S.1-2, s.939-960.*
- *T.C. Yasalar (09.07.1956) 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu, Ankara: Resmi Gazete (9353 sayılı)*
- *T.C. Yasalar (14.02.2011) 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, Ankara: Resmi Gazete (27846 sayılı)*
- *T.C. Yönetmelikler (27.01.2013) Ticaret Sicili Yönetmeliği, Ankara: Resmi Gazete (28541 sayılı)*
- *T.C. Yönetmelikler (28.11.2012) Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları ile Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkında Yönetmelik, Ankara: Resmi Gazete (28481 sayılı)*
- *T.C. Tebliğler (15.11.2012) Anonim ve Limited Şirketlerin Sermayelerini Yeni Asgari Tutarlara Yükseltmelerine ve Kuruluşu ve Esas Sözleşme Değişikliği İzne Tabi Anonim Şirketlerin Belirlenmesine İlişkin Tebliğ, Ankara: Resmi Gazete (28468 sayılı)*
- *Komisyon Raporu: Türk Ticaret Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu, Esas No:1/324, TBMM Tutanak Dergisi, Yasama Dönemi: 23, Yasama Yılı: 2, S.Sayı: 96, Nr.112*
- *Yargıtay 11.HD'nin (17/05/1982) E.1551, K.2136 sayılı kararı.*
- *Yargıtay 11.HD'nin (12/04/1983) E.1163, K.1914 sayılı kararı.*
- *Yargıtay 11.HD'nin (20/09/1983) E.5602, K.5693 sayılı kararı.*
- *Yargıtay 11.HD'nin (28/11/1985) E.5890, K.7155 sayılı kararı.*
- *Yargıtay 11.HD'nin (06/06/1986) E.52687, K.3509 sayılı kararı.*
- *Yargıtay 11.HD'nin (13/12/1988) E.4113, K.7656 sayılı kararı.*
- *Yargıtay 11.HD'nin (26/01/1989) E.3414, K.260 sayılı kararı.*
- *Yargıtay 11.HD'nin (30/01/1989) E.4388, K.423 sayılı kararı.*
- *Yargıtay 11.HD'nin (13/05/1993) E.6736, K.3457 sayılı kararı.*
- *Yargıtay 11.HD'nin (30/09/1993) E.6634, K.6030 sayılı kararı.*
- *Yargıtay 11.HD'nin (15/10/1993) E.4885, K.6526 sayılı kararı.*
- *Yargıtay 11.HD'nin (16/11/1993) E.6742, K.7505 sayılı kararı.*
- *Yargıtay 11.HD'nin (29/09/1994) E.2730, K.6949 sayılı kararı.*
- *Yargıtay 11.HD'nin (19/04/1996) E.1820, K.2657 sayılı kararı.*
- *Yargıtay 11.HD'nin (14/02/2000) E.1999/9965, K.2000/1057 sayılı kararı.*
- *Yargıtay 11.HD'nin (06/02/2014) E.2014/818, K.2014/2043 sayılı kararı.*

Hindistan Sigorta Piyasası 2021 Yılı Nisan Ayı Yenilemesi

Hindistan ekonomisi, son birkaç yılda göstermiş olduğu güçlü performans ile dünyanın en çok büyüyen ekonomilerinden biri olmayı başarmış olsa da 2020 yılında üretimdeki azalma, bankacılık dışı finans kurumları üzerindeki baskı, kredi hacmindeki büyümenin gerilemesi ve buna bağlı olarak tüketim, yatırım ve ihracatta yaşanan keskin yavaşlama sonucunda ciddi bir durgunluk sürecine girmiştir. 1990'lı yılların başından 2020 yılına kadar her yıl ortalama %7 büyüyen Hindistan ekonomisi, Hint Ulusal İstatistik Ofisi'nin 31 Mayıs 2021'de yayınladığı verilere göre 2020 yılında %7,3 daralmıştır. Düzenleyici otoritelerin Covid-19 pandemisinin sebep olduğu sosyal ve ekonomik krize yanıt verebilmek amacıyla likiditeyi artırıp, kredi döngüsünü canlandırmak için aldığı önlemlerin 2021 yılı büyüme öngörülerini olumlu etkilemesi beklense de toparlanma özellikle Covid-19 pandemisinin seyrine bağlı olarak zaman alacaktır.

Hindistan sigorta sektöründe 24'ü hayat, 33'ü hayat-dışı olmak üzere toplam 57 sigorta şirketi bulunmaktadır.

Hayat branşı toplam prim üretiminin %75'ini, hayat-dışı branşlar ise %25'ini oluşturmaktadır. Hayat tarafında tek devlet şirketi olan Life Insurance Company, hayat-dışı tarafında ise 1'i tarım alanında olmak üzere 5 devlet şirketinin ağırlığı devam etmektedir. Hindistan Hayat-dışı sigorta sektörü, 2020 yılında prim üretimini bir önceki yıla oranla %11,7 artırarak güçlü bir büyüme kaydetmiş ve brüt prim üretimini 26,7 milyar ABD dolarına çıkarmıştır. Sigorta sektörünün orta vadeli görünümü Covid-19 pandemisi nedeniyle belirsizliğini korumaktadır. Hayat-dışı branşlar kapsamındaki sağlık sigortaları, pandeminin de etkisiyle 2020 yılı Nisan-Eylül döneminde %15 büyüyerek kara araçları sigortalarını geride bırakmış ve Hayat-dışı branşlar arasında ilk sıraya yerleşmiştir. Son yılların en hızlı büyüyen branşlarından tarım sigortaları ise devlet desteğiyle ülke geneline yayılmakla birlikte, yaşanan doğal afetler, sigorta şirketlerinin ciddi hasarlar almasına sebep olmuş ve bu nedenle bazı özel sigorta şirketleri bu branştan çıkmıştır. Hindistan hayat-dışı sigorta sektörü Asya-Pasifik Bölgesi'nin 5., dünyanın ise

en büyük 15. hayat-dışı sigorta sektörü konumundadır.

Hindistan sigorta piyasasındaki en önemli gelişmelerden biri Hindistan hükümetinin, uzun süredir gündemde olan üç devlet sigorta şirketini birleştirme planını askıya alıp, bu şirketlere yaklaşık 1,3 milyar ABD doları tutarında sermaye ilavesi yapmaya karar vermesidir. Söz konusu birleşme askıya alınmış olsa da birleşme ve satın almalar piyasadaki en güncel konulardan biri olmaya devam etmektedir. 2020 yılının Ağustos ayında, ICICI Lombard General Insurance ve Bharti AXA General Insurance şirketleri hisse takası yoluyla birleşeceklerini duyurmuşlardır. Birleşme sonrası ICICI Lombard ismiyle faaliyetlerine devam edecek olan şirketin Hindistan Hayat-dışı sigorta sektöründeki en büyük üçüncü şirket olması beklenmektedir.

Hindistan hükümeti, 2020 yılının Şubat ayında sigorta şirketleri için doğrudan yabancı yatırım oranını %49 seviyesinde tutmakla birlikte özellikle Covid-19 pandemisinin sektör oyuncularının sermaye yeterliği üzerinde yarattığı baskıyı göz önüne alarak bu oranı %74'e çıkaracağını açıklamış

ve Maliye Bakanlığı ise Mayıs ayında bu düzenleme ile ilgili nihai aşamaya geldiğini belirtmiştir.

2018 yılında yabancı reasürans şirketlerinin ülkede ofis açmalarına imkân tanınmasından sonra 9 yabancı reasürans şirketi (Munich Re, Swiss Re, Gen Re, RGA, Hannover Re, Allianz Global, Axa Vie, XL Cat and SCOR) ülkede ofis açmıştır. Sigorta sektörünün düzenleyici otoritesi olan IRDAI'nın yayınladığı rapora göre 2019-2020 mali yılında GIC Re ve ülkede ofisi bulunan reasürans şirketleri dışında 378 şirket Hindistan'dan iş kabulü yapmaktadır. Ülkenin devlet reasürans şirketi olan GIC Re, 2018'deki düzenleme sonrası verilen yasal yetkiyle reasürans işlerini ülkede yerleşik olan diğer reasürans şirketlerinden önce değerlendirme hakkını elinde bulundurmaya devam etmektedir.

Öte yandan, 2020 yılında Hindistan'da Amphan (Mayıs 2020), Nisarga (Haziran 2020) ve Nivar (Kasım 2020) siklonları yaşanmıştır. Amphan siklonunun ekonomik hasarı milyarlarca ABD dolarını bulmasına rağmen (kimi kaynaklara göre yaklaşık olarak 14 milyar ABD doları), sigortalı hasar 150 milyon ABD doları civarında kalmış ve özellikle devlet

şirketlerinin reasürans programları etkilenmiştir. Nisarga ve Nivar siklonları ile muhtelif sel felaketlerinin reasürans programlarına etkisi ise sınırlı olmuştur. 2021 yılı Nisan ayı yenilemelerinde devlet reasürans şirketi GIC Re'nin piyasadaki hakimiyeti devam etmiştir. Söz konusu yenilemelerde, hasarlı bölüşmesiz katastrofik programların fiyatları %7,5'e varan oranlarda artarken, hasarsız programların fiyatları %2,5 ile %10 arasında azalmıştır. Bazı şirketlerin doğal afet programlarında özellikle deprem limitlerinde artışlar yaşanmıştır. Risk programlarında ise hasarlı programların fiyatları %7,5'e varan oranlarda artarken, hasarsız programların fiyatlarında ise azami %2,5 oranında gerileme gözlenmiştir. Bölüşmeli reasürans programlarında ise 1.1.2020 tarihi itibarıyla yürürlüğe giren minimum fiyat uygulamasının özellikle Yangın branşı üzerindeki etkisiyle kayda değer prim artışları gerçekleşmiş olup, bu durum yenilemelerde reasürörlerin söz konusu tretelere olan ilgisini artırmıştır. Devlet şirketlerinin bölüşmeli anlaşmalarının saklama payı, limit ve doğal afet limitleri aynı kalırken bazı özel şirketlerin trete limiti ve doğal afet limitlerinde artışlar olmuştur. Bölüşmeli tretelerdeki

komisyon oranları devlet şirketlerinde değişmezken, bazı özel şirketlerde sedanlar lehine iyileştirmeler olmuştur. 2021 yılı Nisan ayı yenilemelerinde bir önceki yenilemelerde reasürörler tarafından şart koşulan ve pandemi sebebiyle oluşabilecek hasarları kapsam dışı bırakan klozlar anlaşmalarda yer almaya devam etmiş ve yenilemeler zamanında tamamlanmıştır.

Hindistan, vaka sayıları göz önüne alındığında 30 milyona yaklaşan enfekte nüfusu ile dünyada Covid-19 virüsünün en çok etkilediği ikinci ülke konumundadır. Virüsün ülkede yayılmaya başlaması sonucu uygulanan sokağa çıkma kısıtlamaları ve önlemler, eyaletten eyalete farklılık gösterse de büyük oranda devam etmektedir. Covid-19 virüsünün yol açtığı ekonomik durgunluğun, sektördeki yoğun rekabetin ve sektör kârlılığının büyük oranda yatırım gelirlerine bağlı olmaya devam etmesinin, sektörün kısa vadedeki gelişimini olumsuz etkilemesi beklenmektedir.

Gökhan AKTAŞ
Millî Reasürans T.A.Ş.

Asya Pasifik Bölgesi'nde 2021 Yılı Nisan Ayı Yenilemeleri

Japonya'da mal sigortalara rına teminat sağlayan doğal afet reasürans programlarının fiyatlarında son üç yıl üst üste artışlar gerçekleşmiştir. Bu bağlamda Nisan yenilemelerinde Fırtına ve Sel teminatı içeren hasarsız bölüşmesiz anlaşmalarda riske göre ayarlanmış fiyat artışlarının %5 ile %12 aralığında olduğu kaydedilirken, reasürans kapasitesindeki artışın fiyatlardaki yukarı yönlü hareketlenmeyi bir miktar yumuşattığı gözlenmiştir. Öte yandan Japonya piyasası tarafından satın alınan bir yıldan uzun vadeli teminatlarda geçmiş yenileme dönemlerine kıyasla düşüş olduğu görülmektedir. Reasürörlerce talep edilen bulaşıcı hastalık ve siber istisnaları, genel olarak kabul görerek anlaşma hükümlerine dâhil edilmiştir. Japonya'ya ilişkin doğal afet yükümlülüklerinin yanı sıra küresel yükümlükleri de içeren global programların yaygınlaştığı gözlenirken, bu tür programların fiyatlarının genel olarak mevcut piyasa koşulları paralelinde bir seyir izlediği kaydedilmiştir.

2020 yılında gerçekleşen Lotte Chemical Hasarı ve Ling Ling Tayfunu'nun ardından 2021 yılında meydana gelen

LG Chemical Hasarı ve Mayıs Tayfunu sonrasında Güney Kore yenilemeleri, iki yıl üst üste yaşanan hasarlar nedeniyle reasürörlerin fiyat artışı beklentisiyle başlamıştır. Hasarlı risk programlarında riske göre ayarlanmış fiyatlarda %15 ile %35 arası artışlar kaydedilirken, hasarlardan etkilenen olay programlarında fiyat artışları %10-%50 aralığında gerçekleşmiştir. Reasürörlerce ısrarlı şekilde talep edilen bulaşıcı hastalık ve siber istisnaları sedan şirketler tarafından bu yıl daha fazla kabul görmüştür.

Çin'de bölüşmesiz anlaşmalarda riske göre ayarlanmış fiyatlarda görülen %3-%6 aralığındaki artışlar bölge için yeni bir eşğin aşıldığına işaret ederken, yenilemeler öncesinde kapasite tahsisinde daha temkinli bir yaklaşımın hâkim olacağı görüşünü haklı çıkarmıştır. Pandemi ve siber istisnalarının tretelere eklenmesine karşı direncin hâlâ devam ettiği; ancak giderek artan sayıda sigorta şirketinin bu istisnaları kabul etmek zorunda kaldığı gözlenmiştir. Anlaşma şartlarında reasürörler lehine yapılan iyileştirmeler ve sigorta şirketlerinin istisnalar karşısında daha kabullenici bir tutum izlemesiyle,

bölgede görece kuvvetli bağlantıları olan reasürörler yenilemede daha olumlu şartlar elde etmiştir.

Güney Doğu Asya hâlâ yüksek miktarda kapasite arzından faydalanmaya devam etmekle beraber, reasürörlerin bu yenilemede daha disiplinli bir yaklaşım sergiledikleri gözlenmiştir. Beklendiği gibi, pandemi ve siber risk istisnaları bu bölgede de yenilemelerin odağında yer almaya devam etmiş; bu istisnalar reasürans alıcıları tarafından giderek artan şekilde kabul görmüştür.

Bölge genel olarak sigorta şirketleri ve reasürörlerin beklentilerini yeniden değerlendirerek uzlaşım içine girdikleri tatmin edici bir yenileme dönemi geçirmiştir. Reasürörlerin kapasite tahsisi konusunda daha seçici oldukları gözlenirken, piyasada "münferit sedan odaklı" yaklaşımın devam etmesi beklenmektedir. Sigorta şirketleri ve reasürörler süregelen pandemi ortamında iş birliği içinde yol alabilmek amacıyla iletişimlerini sürdürmektedirler.

Ong Chee Koon
Milli Re Singapore
Çvr:Güneş KARAKOYUNLU

Yabancı Basından SEÇMELER

Covid-19 Pandemisi Sonrası Londra Piyasasını Dijitalleştirmek için “Önümüzdeki Yol”

Geleceğin çalışanları için “tercih en önemli unsur”dur; bu durum son derece etkin dijital araçlara ihtiyaç duyulduğu anlamına gelmektedir.

Insurance 2025

Beazley’in dijital platformlarının başında bulunan James Wright’a göre, Covid-19 pandemisinin adeta bir katalizör görevi görmesi, Lloyd’s ve Londra piyasasının sigorta şirketlerinin yüz yüze ya da kâğıt kullanımına aşırı bağımlı olan süreçlerini dijitalleştirmesinin yolunu açmıştır.

Wright, Insurance Times’ın Nisan ayında düzenlemiş oldu-

ğu “Insurance2025” adlı sanal konferansta gerçekleşen bir özel oturum esnasında içerik yöneticisi Saxon East’e verdiği röportajında, pandeminin Lloyd’s’un iş kültürü üzerindeki etkisine değinirken, “her ne kadar daha yaygın hale gelen evden çalışma düzeni ilişkiler ve yenilikçi ürünlerin geliştirilmesi açısından bazı kayıplara yol açmış olsa da; sektör, özellikle Londra piyasası, işleri yürütmek için küçücük, “birkaç kilometre karelik bir alan” içinde bulunmamız gerektiğini kendine kanıtlamıştır.” yorumunda bulunmuştur.

Wright konuşmasına “Covid-19 pandemisi nerelerde süreçler açısından sorunlar oldu-

ğunu ya da hangi alanlarda süreçlerin yüz yüze veya kâğıt üzerinden yürütülmesine aşırı bağımlılığımız olduğunu gerçek anlamda ortaya çıkarmıştır. Bu süreçler açısından, şimdi önümüzde izlenecek net bir yol var ve pandemi gerçek anlamda müthiş bir katalizör görevi gördü.” şeklinde devam etmiştir.

Wright “Çağ dışı kalmış uygulamaları hedef alan dijital inovasyon, pandemi sonrası yeni dünya için iş uygulamalarını ve araçlarını modernize ederken, bu durum aynı zamanda yetkin iş gücünü sektöre çekmek ve muhafaza etmek konusunda da yardımcı olacaktır.” diye eklemiştir.

Wright “Pandemi sonrasında çalışanlar belli ölçüde Londra’ya geri dönecek ve bazı faydalı uygulamaların geri geldiğini göreceğiz; fakat umarım ki çalışanlarımıza daha fazla seçenek sunacağız, bizim açımızdan şu an kilit unsur da bu.” diye açıklamıştır.

“İçinde bulunduğumuz dünyada, gerçek anlamda en iyi yetenekleri bünyemize katmak istiyoruz ve bize göre pandemi sonrası düzende en iyi yetenekler için en önemli cazibe kaynağı “tercih” haline gelmiştir; nerede, ne zaman ve nasıl çalışacağımızın tercihi. Bunu gerçekleştirebilmek için, son derece etkin dijital araçlara ihtiyacınız var.”

Hızlanan Süreç

Endava finansal hizmetler baş danışmanı Gareth Miller, Wright’ın görüşlerine katılırken, Covid-19 neticesinde piyasanın dijitalleşmeye yönelik tutumunun aslında pek de değişmediğini, sadece dijitalleşme sürecinin hızlandığını belirterek şöyle devam etmiştir:

“İki sene öncesine kadar Londra’da Lloyd’s ve Leadenhall Market civarında dolaş-

tığınızda, birçok insanın sigortacılık faaliyetlerini ellerinde dosyalarla dolaşarak yürüttüklerini görürdünüz.”

“Bir anda, pandemi nedeniyle bu uygulama olanaksız hale geliverdi. Bu gerçeğin idraki, pek çok şeyi kökten değiştirdi.”

“Lloyds’da “underwriter work bench” (tüm plasman süreçlerinin yürütülmesine olanak sağlayan dijital platform) gibi uygulamaların giderek artan şekilde yaygınlaştığını zaten görüyorduk. Bana göre bu yöndeki gelişmeler, uygulama değişikliğinden ziyade yaygınlaşma ve hızlanmaya işaret ediyor.”

“Lloyds piyasası bir süredir kültürel değişim içindeydi. Piyasa zaten dijital alanda önemli atılımlar içinde ve piyasanın net bir şekilde ortaya koyduğu hedefleri var. Pandemi neticesinde bu planların ne yönde evrildiğini görmek ilginç olacak”. “Birçok açıdan Lloyd’s dijitalleşme girişimini pandemi etkisini göstermeden hemen önce başlatmıştı; bence pandemi sürecin hızlı bir şekilde ilerlemesini sağlayan itici güç oldu.”

Miller’in gözlemine göre dijitalleşme, çalışanların memnuniyetini artırmaya yönelik faydalarının yanı sıra bazı işlet-

melerin, özellikle de finansal açıdan pandemiden ağır etkilenen şirketlerin, maliyet tasarrufu konusunda verimlilik sağlamak için de yönelebileceği bir alan haline gelmiştir. Miller, “Pandemi ile birlikte verimlilik ve teknik performans gibi temel faktörlerin ekonomik açıdan önemi çok daha belirgin bir hale gelmiştir. Birçok şirket detaylı şekilde değerlendirilmesi gereken önemli ekonomik olumsuzluklarla karşılaşmıştır” diye açıklamıştır.

Miller, pandemi ile ilişkili tetikleyici faktörler bir yana, sigorta sektöründe aslında bir süredir pek çok teknolojik değişimin yaşandığını, fakat bu gelişmelerin pandemi öncesinde daha ziyade arka planda gerçekleştiğini belirtmiştir.

Insurance Times

Katie Scott

10 May 2021

Çvr: Hilal ÖZGÜNDÜZ